

II

(Akty o charakterze nieustawodawczym)

DECYZJE

DECYZJA KOMISJI

z dnia 29 czerwca 2011 r.

w sprawie pomocy państwa nr SA.14554 (C 7/04) wdrożonej przez Niemcy na rzecz Gesellschaft für Weinabsatz (przedsiębiorstwa zajmującego się obrotem produktami winiarskimi)

(notyfikowana jako dokument nr C(2011) 4426)

(Jedynie tekst w języku niemieckim jest autentyczny)

(2012/268/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając Traktat o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, w szczególności jego art. 108 ust. 2 akapit pierwszy ⁽¹⁾,

po wezwaniu zainteresowanych stron do przedstawienia uwag zgodnie z przywołanymi artykułami ⁽²⁾,

a także mając na uwadze, co następuje:

I. PROCEDURA

- (1) Po otrzymaniu skargi w dniu 10 maja 2001 r. Komisja przesłała pisemne zapytanie do Republiki Federalnej Niemiec dnia 9 listopada 2001 r. Środek został zgłoszony pismem z dnia 5 marca 2002 r., otrzymanym w dniu 8 marca 2002 r., które zostało wysłane w odpowiedzi na wspomniane zapytanie Komisji. Ponieważ w omawianym okresie środek został już wdrożony, został wymieniony wśród niezgłoszonych programów pomocy (pomoc nr NN 159/02).
- (2) Niemcy przekazały dodatkowe informacje w piśmie z dnia 20 listopada 2002 r. otrzymanym w dniu 25 listopada 2002 r., w piśmie z dnia 28 kwietnia 2003 r. otrzymanym w dniu 2 maja 2003 r., w piśmie z dnia 27 maja 2003 r. otrzymanym w dniu 28 maja 2003 r. oraz faksem z dnia 2 października 2003 r.
- (3) Pismem z dnia 19 lutego 2004 r., SG-Greffe (2004) D/200645, Komisja poinformowała Niemcy o wszczęciu procedury przewidzianej w art. 108 ust. 2 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej w odniesieniu do przedmiotowego środka pomocy.

(4) Decyzję Komisji o wszczęciu postępowania opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽³⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat przedmiotowej pomocy.

(5) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron ⁽⁴⁾.

(6) Niemcy przedstawiły Komisji swoje uwagi w piśmie z dnia 18 marca 2004 r., zarejestrowanym w dniu 23 marca 2004 r. Dalsze uwagi zostały przedstawione w piśmie z dnia 10 stycznia 2006 r. zarejestrowanym w dniu 10 stycznia 2006 r. oraz w piśmie z dnia 13 lipca 2007 r. zarejestrowanym w dniu 16 lipca 2007 r.

(7) Pismem z dnia 21 października 2008 r., SG-Greffe (2008) D/206430, Komisja poinformowała Niemcy o rozszerzeniu zakresu postępowania wszczętego na mocy art. 108 ust. 2 TFUE w odniesieniu do przedmiotowego środka pomocy.

(8) Decyzję Komisji o rozszerzeniu zakresu postępowania opublikowano w *Dzienniku Urzędowym Unii Europejskiej* ⁽⁵⁾. Komisja wezwała zainteresowane strony do przedstawienia uwag na temat przedmiotowej pomocy.

(9) Komisja nie otrzymała żadnych uwag od zainteresowanych stron.

⁽¹⁾ Ze skutkiem od dnia 1 grudnia 2009 r. art. 87 i 88 Traktatu WE stały się odpowiednio art. 107 i 108 TFUE. Treść tych dwóch grup postanowień jest zasadniczo identyczna. Do celów niniejszej decyzji odniesienia do art. 107 i 108 TFUE należy rozumieć jako odniesienia odpowiednio do art. 87 i 88 Traktatu WE.

⁽²⁾ Dz.U. C 69 z 19.3.2004, s. 11 i Dz.U. C 329 z 24.12.2008, s. 18.

⁽³⁾ Dz.U. C 69 z 19.3.2004, s. 11.

⁽⁴⁾ Skarżący przekazał pozostałe pisma Komisji, ale nie przedstawił dodatkowych formalnych uwag.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 329 z 24.12.2008, s. 18.

- (10) W piśmie z dnia 23 grudnia 2008 r. zarejestrowanym w dniu 5 stycznia 2009 r. Niemcy (po złożeniu wniosku dotyczącego przedłużenia terminu w dniu 17 listopada 2008 r. zatwierdzonego przez Komisję w dniu 21 listopada 2008 r.) przekazały Komisji swoje uwagi.

II. SZCZEGÓŁOWY OPIS ŚRODKÓW POMOCY

II.1. Nazwa środka pomocy

- (11) *Kredit an die Gesellschaft für Weinabsatz mit nachfolgendem Forderungsverzicht* [pożyczka na rzecz *Gesellschaft für Weinabsatz* (przedsiębiorstwa zajmującego się obrotem produktami winiarskimi) i późniejsze odstąpienie od roszczeń]

II.2. Podstawa prawna

- (12) Przedmiotowy środek został wdrożony na podstawie porozumienia umownego zawartego między *Wiederaufbaukasse der rheinland-pfälzischen Weinbaugebiete* (Funduszem na rzecz odbudowy obszaru uprawy winorośli w regionie Nadrenia-Palatynat, WAK) a *Gesellschaft für Weinabsatz Pfalz GmbH* (palatyńskim przedsiębiorstwem zajmującym się obrotem produktami winiarskimi, GfW).

II.3. Cel

- (13) Celem pomocy było udzielenie pożyczki spółce GfW na sfinansowanie zakupu moszczu od plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi. Uzgodniono, że pożyczka będzie zabezpieczona aktywami zabezpieczonymi. Aktywa te były również w różnym stopniu objęte zastrzeżeniem własności (*Eigentumsvorbehalt*) ze strony plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi (*Weinbaugesellschaften und Kommissionäre*) w formie zwykłego, rozszerzonego lub przedłużonego zastrzeżenia własności. Odstąpienie od roszczeń miało miejsce, gdy spółka GfW znalazła się w trudnej sytuacji finansowej z powodu gwałtownego spadku cen rynkowych.

II.4. Podmiot prawa publicznego

- (14) WAK jest podmiotem prawa publicznego państwa federalnego Nadrenii-Palatynatu, zarejestrowanym w Moguncji. Prowadzi on działalność w sektorze uprawy winorośli w sposób podobny do banku. WAK zwyczajowo działa w branży przyznawania pożyczek na rzecz scalania gruntów (*Flurbereinigung*). WAK jest finansowany za pośrednictwem składek, opłat, pożyczek i dotacji (art. 8 ust. 1 *Weinbergsaufbaugesetz* [ustawy dotyczącej rozwoju sektora uprawy winorośli]).

II.5. Beneficjenci

- (15) Beneficjentem środka była spółka GfW, która otrzymała pożyczkę od WAK na warunkach niezgodnych z warunkami rynkowymi.
- (16) Spółka GfW była jednostką, w której *Bauern- und Winzerverband Rheinland-Pfalz Süd* (stowarzyszenie rolników i plantatorów winorośli południowej Nadrenii-Palatynatu) posiadało całościowy udział. Spółka została założona w 1984 r. w celu wprowadzania produktów winiarskich do obrotu, a prowadzona przez nią działalność polegała na produkowaniu i wprowadzaniu do obrotu wina musującego, soku z winogron, dżemu winogronowego,

winiaku i brandy. Spółka GfW świadczyła również plantatorom winorośli usługi w zakresie środków destylacji (*Destillationsmaßnahmen*). Przedmiotowe środki destylacji uwzględniały środki objęte wspólną organizacją rynku⁽⁶⁾ oraz destylację finansowaną ze środków państwowych przeprowadzaną w oparciu o decyzje Rady⁽⁷⁾. W tym kontekście spółka GfW doradzała małym producentom wina i organizowała transport wina do gorzelnii.

- (17) Innymi potencjalnymi beneficjentami środka są plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi od których – w konsekwencji przyznania pożyczki – spółka GfW była w stanie zakupić moszcz, a którzy nie odstąpili od żadnych z własnych roszczeń w stosunku do GfW, gdy WAK podjął decyzję o odstąpieniu od roszczeń, co spowodowało, iż spółka GfW znalazła się w trudnej sytuacji finansowej.

II.6. Kontekst pomocy

- (18) W 1999 r., wykorzystując pożyczkę w wysokości 15 302 696,25 EUR przyznaną jej przez WAK oraz zasoby własne, spółka GfW zakupiła 44 mln litrów moszczu. Gęstość 60 % zakupionego moszczu musującego wynosiła 60° w skali Oechslego, a średnia gęstość musującego wynosiła 81° w skali Oechslego. 40 % moszczu stanowiło zwykły moszcz przeznaczony do produkcji wina stołowego o minimalnej gęstości wynoszącej 44° w skali Oechslego, który został zakupiony w celu wykorzystania korzystnych warunków wynikających z destylacji prewencyjnej. Za cały zakupiony moszcz zapłacono średnią cenę w wysokości 0,38 EUR/litr. Nie zakupiono żadnego gotowego wina. Transakcję zakupu przeprowadzono w oparciu o zwykłe, rozszerzone lub przedłużone zastrzeżenie własności (*einfache, erweiterte, verlängerte Eigentumsvorbehalte*) ze strony plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi. Jednocześnie uzgodniono, że aktywa zabezpieczone zostaną wykorzystane jako zabezpieczenie pożyczki przyznanej przez WAK.
- (19) Zgodnie z informacjami przekazanymi przez Niemcy plan operacyjny spółki GfW zakładał wykorzystanie możliwości zgodnie z rozporządzeniem Rady (EWG) nr 822/87 w zakresie destylacji w odniesieniu do 40 % moszczu i przetworzenie 60 % moszczu na wina bazyne przeznaczone do produkcji wina musującego oraz jego sprzedaż producentom wina musującego. Ponadto spółka GfW zamierzała przechować 20 % zapasów wina bazynego przez okres od dziewięciu miesięcy do jednego roku w celu wykorzystania dotacji UE z tytułu przechowywania wina zgodnie z rozporządzeniem (EWG) nr 822/87 przed jego sprzedażą na rynku wina bazynego przeznaczonego do produkcji wina musującego.
- (20) W dniu 11 listopada 1999 r. plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi otrzymali wpłatę zaliczkową w wysokości 80 % ceny zakupu. Średnia wysokość wpłaty zaliczkowej wynosiła 0,31 EUR/litr.

⁽⁶⁾ Rozporządzenie Rady (EWG) nr 822/87 z dnia 16 marca 1987 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wina (Dz.U. L 84 z 27.3.1987, s. 1), od dnia 1 sierpnia 2000 r. rozporządzenie Rady (WE) nr 1493/1999 z dnia 17 maja 1999 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wina (Dz.U. L 179 z 14.7.1999, s. 1).

⁽⁷⁾ Zob. na przykład decyzja Rady 2000/808/WE z dnia 19 grudnia 2000 r. w sprawie przyznania wyjątkowej pomocy państwa przez władze Republiki Federalnej Niemiec w odniesieniu do destylacji niektórych produktów sektora wina (Dz.U. L 328 z 23.12.2000, s. 49).

- (21) W 1999 r. spółka GfW przekazała 40 % swoich zapasów na destylację prewencyjną. W świetle spadku cen na rynku wina bazowego pod koniec 1999 r. spółka GfW zdecydowała się nie sprzedawać wina bazowego w tym roku, ale poczekać na poprawę sytuacji na rynku w 2000 r.
- (22) W 2000 r., z uwagi na stosunkowo duże zbiory i spadek sprzedaży wina musującego, nastąpił jeszcze gwałtowniejszy spadek cen białego wina (w niektórych przypadkach średnia cena zmniejszyła się nawet o 0,20 EUR). Znaczna ilość wciąż składowanego wina beczkowego musiała zostać przekazana do ponownej destylacji.
- (23) W konsekwencji przyjęcia zmiany dotyczącej wspólnej organizacji rynku wina w 1999 r. i jej wejścia w życie w dniu 1 sierpnia 2000 r., destylacja prewencyjna zgodnie z rozporządzeniem (EWG) nr 822/87 została zastąpiona destylacją mającą na celu zaopatrzenie rynku alkoholu spożywczego zgodnie z rozporządzeniem (WE) nr 1493/1999. Warunki finansowe uległy znacznemu pogorszeniu, pozwalając uzyskać zaledwie połowę wcześniejszej ceny z tytułu destylacji prewencyjnej wynoszącej 0,50–0,55 EUR/litr.
- (24) W następstwie gwałtownego spadku cen w 2000 r. spółka GfW straciła możliwość uzyskania zarówno oczekiwanych zysków na rynku wina, jak i zysków związanych z destylacją mającą na celu zaopatrzenie rynku alkoholu spożywczego. W konsekwencji wartość księgową zapasów spółki GfW musiała zostać znacznie obniżona, a wartość zobowiązań spółki GfW przekroczyła wartość posiadanych przez nią aktywów.
- (25) W świetle opisanych powyżej problemów handlowych sporządzono roczne sprawozdanie przejściowe obejmujące okres do dnia 31 października 2000 r., które zostało następnie zbadane przez biegłego rewidenta. W dniu 31 października 2000 r. wartość zobowiązań spółki GfW (15 670 155) przekroczyła wartość jej aktywów obrotowych (9 886 856 EUR) o 5 783 299 EUR, w związku z czym zobowiązania spółki GfW przedstawiały się tak, jak podano to w poniższej tabeli. Zgodnie ze sprawozdaniem opracowanym przez Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Falk & Co. GmbH w przypadku niepodjęcia działań prewencyjnych spółka GfW wkrótce stałaby się przedmiotem postępowania upadłościowego z uwagi na fakt, że wartość jej zobowiązań przekraczała wartość jej aktywów (*Überschuldung*).

(26) *Tabela 1*

(w EUR)	
Zobowiązania wobec	Kwota
WAK	10 150 959
Institucji finansowych	726 892
Dostawców	218 460
Plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi	4 355 581
Pozostałych podmiotów	218 263
<i>Ogółem</i>	15 670 155

- (27) Zgodnie z § 19 niemieckiego prawa upadłościowego (*Insolvenzordnung*) sytuacja, w której wartość zobowiązań spółki przekracza wartość jej aktywów, uzasadnia wszczęcie postępowania upadłościowego. Z tego względu zarząd spółki GfW był zobowiązany – zgodnie z § 64

GmbHG a.F. i. V. m oraz § 19 InsO – do wystąpienia o wszczęcie postępowania upadłościowego w terminie trzech tygodni od momentu, w którym wartość zobowiązań spółki przekroczyła wartość jej aktywów (*Überschuldung*).

- (28) W obliczu zbliżającej się niewypłacalności spółka GfW zwróciła się do niektórych wierzycieli (WAK, plantatorów winorośli oraz około 130 handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi biorącymi udział w transakcji kupna opisanej w motywie 18) o odstąpienie od części niespłaconych roszczeń, aby umożliwić spółce dalsze prowadzenie działalności. W przypadku plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi odstąpienie to miało obejmować 90 % przysługujących należności, co oznaczało, że uzyskaliby oni zaledwie dodatkowe 2 % uzgodnionej ceny zakupu. Pozostały deficyt miał zostać zlikwidowany w wyniku dokonania koniecznego podporządkowania wierzycielności i odstąpienia od roszczeń przez WAK.
- (29) Jako główny wierzyciel (zob. tabela 1) o słabszej pozycji w zakresie zabezpieczenia, WAK miał istotny interes w zapobieżeniu zbliżającej się niewypłacalności. W związku z tym próbował nakłonić plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi do wyrażenia zgody na odstąpienie od dochodzenia części należnych im wierzycielności. W dniu 4 grudnia 2000 r. WAK podpisał również pisemne porozumienie ze spółką GfW, w którym zgodził się na podporządkowanie części nieregulowanych wierzycielności – których wartość odpowiadała wysokości deficytu spółki GfW – na rzecz pozostałych wierzycieli. Kwota końcowa podporządkowanych wierzycielności miała zostać określona dopiero po otrzymaniu deklaracji plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi o odstąpieniu od roszczeń, aby ograniczyć wysokość podporządkowywanej kwoty do minimum. Uzgodniono również, że jeżeli okazałoby się to niezbędne do uniknięcia konieczności przeprowadzenia postępowania upadłościowego na późniejszym etapie, WAK odstąpiłby od roszczeń o wartości równej wartości podporządkowanych wierzycielności.
- (30) 1 700 spośród 2 700 plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi wyraziło gotowość do odstąpienia od 90 % przysługujących im pozostałych roszczeń, co odpowiadało około 60 % kwoty wierzycielności tej grupy rozumianej jako całość. Jednak pozostali plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi albo wprost odmówili wyrażenia zgody na zastosowanie takiego rozwiązania, albo nie odpowiedzieli na złożony wniosek. Oczywiście było, że niektórzy z nich nie zdecydowali się na odstąpienie od przysługujących im roszczeń z uwagi na swoją silniejszą pozycję w zakresie zabezpieczenia – niektórzy z nich przedłużyli zastrzeżenie własności i otrzymali już wpłatę zaliczkową w wysokości 80 % uzgodnionej ceny. Oznaczało to, że wysokość ich dochodów w przypadku przeprowadzenia postępowania upadłościowego byłaby wyższa niż oferowana kwota w wysokości 2 % uzgodnionej ceny zakupu.

- (31) Ponadto szereg plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi złożyło skargi przeciwko spółce GfW – skargi te zostały rozpatrzone przez sąd, który zaproponował zawarcie ugody

z każdym z nich. Zgodnie z warunkami ugód spółka GfW miała spłacić 70 % pozostałych wierzytelności, a 30 % miało zostać umorzone. Sąd zdecydował również, że spółka GfW będzie musiała ponieść 80 % kosztów opłat sądowych. Inne sądy zaproponowały podobne ugody, i mając ten fakt na uwadze spółka GfW nie mogła już oczekiwać, że pozostali plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi wyrażiliby zgodę na odstąpienie od 90 % przysługujących im pozostałych roszczeń. Ponadto szereg plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi zadeklarowało, że w tej sytuacji będą żądali spłaty całości pozostałych 20 % roszczeń.

- (32) § 305a niemieckiego prawa upadłościowego stanowi, że ugoda pozasądowa (*außergerichtliche Einigung*), mająca na celu uniknięcie spłaty zadłużenia, nie dochodzi do skutku, jeżeli jeden wierzyciel zdecydował się podjąć egzekucję po rozpoczęciu negocjacji dotyczących zawarcia takiej ugody.
- (33) W związku z tym, wbrew swojemu początkowemu oczekiwaniu, spółka GfW nie mogła już liczyć na to, że plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi odstąpią od jakichkolwiek przysługujących im roszczeń. Zamiast tego spółka GfW podpisała w dniu 21 lutego 2001 r. umowę z WAK, zgodnie z którą WAK zgodził się w pełni pokryć deficyt spółki GfW z 2000 r. poprzez odstąpienie od przysługujących mu roszczeń w wysokości 5 005 441,60 EUR. Od pozostałej do spłaty kwoty zadłużenia za okres od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2001 r. nie będą naliczane żadne odsetki. W umowie stwierdzono również, że pozostałe należności przysługujące plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi zostaną w pełni uregulowane. W ten sposób zagwarantowano zabezpieczenie niepodporządkowanych wierzytelności przysługujących WAK, zlikwidowano deficyt oraz tymczasowo uniknięto konieczności przeprowadzenia postępowania likwidacyjnego, a spółka GfW mogła w dalszym ciągu prowadzić działalność.
- (34) W okresie od dnia 1 listopada 2000 r. do dnia 31 grudnia 2000 r. spółka GfW spłaciła swoje zobowiązania z tytułu pożyczki w wysokości 1 440 446,92 EUR na rzecz WAK. W latach 2001–2005 spółka GfW w dalszym ciągu prowadziła działalność i dokonywała regularnej spłaty zaciągniętej przez siebie pożyczki na rzecz WAK, zwracając łącznie 3 728 969,40 EUR. Ponadto w 2001 r. spółka GfW spłaciła odsetki o łącznej kwocie 149 757,16 EUR na rzecz WAK.
- (35) Z uwagi na zmniejszenie obrotu osiąganego przez spółkę GfW w stałych obszarach prowadzonej przez nią działalności, a także ze względu na niedostateczny poziom kapitalizacji, spółka GfW podjęła decyzję o zaprzestaniu wszelkiej prowadzonej przez siebie działalności i likwidacji spółki do dnia 31 grudnia 2004 r. Wszystkie pozostałe zapasy w ramach pozostałych obszarów prowadzonej przez spółkę działalności zostały sprzedane. Cały dochód został przeznaczony na spłatę zadłużenia wobec WAK. W umowie z nabywcą (osobą prywatną) uzgodniono, że wartość wszystkich pozostałych zapasów wymienionych w spisie inwentaryzacyjnym sporządzonym w dniu 31 grudnia 2004 r. zostanie przekazana

WAK pod koniec 2005 r. Wartość ta odpowiadałaby wartości pierwotnej transakcji zakupu, wynoszącej 79 579,79 EUR.

- (36) Spółka GfW została ostatecznie rozwiązana w dniu 1 czerwca 2005 r. i usunięta z rejestru handlowego w 2006 r. Nie istnieje żaden następcą prawny lub jakikolwiek inny podmiot prawny, od którego można by odzyskać pomoc.
- (37) Do dnia 31 grudnia 2005 r. spłacono 9 897 154,65 EUR kwoty długu oraz 793 994,99 EUR odsetek. Po likwidacji pozostałych aktywów spółki GfW (87 079,79 EUR), pozostałe należności w wysokości 313 000 EUR przysługujące WAK zostały uznane za nieściągalne i zostały odpisane. W związku z tym część pożyczki, która nigdy nie została spłacona, wynosiła łącznie 5 318 441,60 EUR (oryginalna kwota roszczeń, od których odstąpiono w wysokości 5 005 441,60 EUR, powiększona o kwotę zaległych roszczeń w wysokości 313 000 EUR pozostałych po likwidacji spółki).

II.7. Charakter i intensywność pomocy

- (38) Pożyczka w wysokości 15 302 696,25 EUR została przyznana przez WAK na rzecz spółki GfW w 1999 r. na okres od 12 do 18 miesięcy i była wypłacona w kilku ratach:

(w EUR)	
11.11.1999 r.	5 936 061,62
25.11.1999 r.	6 868 777,04
1.12.1999 r.	585 429,72
13.12.1999 r.	112 110,66
17.12.1999 r.	1 800 317,21
Ogółem	15 302 696,25

- (39) Wysokość zastosowanych stóp procentowych przedstawiała się następująco:

4. kwartał 1999 r.	3,28 %
1. kwartał 2000 r.	3,51 %
2. kwartał 2000 r.	4,15 %
3. kwartał 2000 r.	4,80 %
4. kwartał 2000 r.	5,15 %
2001	4,55 %–5,25 %

- (40) W dniu 11 listopada 1999 r. dostawcy otrzymali wpłatę zaliczkową w wysokości 80 % uzgodnionej ceny. Ponadto w konsekwencji przedłużenia zastrzeżenia własności w odniesieniu do niektórych dostawców, które nie wygasłoby w momencie przetworzenia, łączenia lub mieszania, część zapasów została wykorzystana do zabezpieczenia pozostałych przysługujących tym dostawcom roszczeń w wysokości 20 %. Uzgodniono również, że zapasy będą stanowiły zabezpieczenie przyznane na rzecz WAK. Z uwagi na zastrzeżenie własności WAK miał jednak prawo tylko do części zapasów do momentu uregulowania wierzytelności objętych przedłużonym zastrzeżeniem własności. W związku z tym większa część ryzyka związanego z wahaniami cen spoczywała na spółce GfW i jej wierzycielach, spośród których głównym wierzycielem był WAK.

- (41) Od pożyczki przyznanej przez WAK spółce GfW zapłacono wyłącznie odsetki w ograniczonej wysokości: od dnia 11 listopada 1999 r. do dnia 31 grudnia 1999 r. (stopa w wysokości 3,28 %), od dnia 1 stycznia 2000 r. do dnia 31 grudnia 2000 r. (3,51–5,15 %) i od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2001 r. (4,55–5,25 %). Po 31 grudnia 2001 r. nie żądano spłaty żadnym dalszych odsetek.
- (42) Biorąc pod uwagę ryzyko, jakie WAK podjął, pożyczając pieniądze spółce GfW, poza standardowymi odsetkami należało dodatkowo naliczyć znaczną premię z tytułu ryzyka. Ponieważ kwota odsetek nie została powiększona o taką premię z tytułu ryzyka, w momencie przyznawania pożyczki zawierała element pomocy. Wartość tego elementu pomocy można obliczyć jako różnicę między zastosowaną stopą oprocentowania a rynkową stopą procentową powiększoną o premię z tytułu ryzyka, która powinna była zostać naliczona.
- (43) Zgodnie z obwieszczeniem Komisji w sprawie metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych⁽⁸⁾, zmienionym obwieszczeniem Komisji w sprawie dostosowań technicznych metody określania stóp referencyjnych i dyskontowych⁽⁹⁾ obowiązującym w omawianym okresie, wysokość bazowej stopy odniesienia dla Niemiec wynosiła między 5,23 a 6,33 %. Zgodnie z obwieszczeniem ustalona stopa odniesienia stanowi dolny punkt interwencji, który może zostać podniesiony w sytuacjach związanych ze szczególnym ryzykiem (np. w przypadku przedsiębiorstwa zagrożonego lub jeżeli nie zostało zapewnione zabezpieczenie normalnie wymagane przez banki). W takich przypadkach wysokość premii może wynosić do 400 punktów bazowych lub więcej, gdyby żaden bank prywatny nie zgodził się na przyznanie danej pożyczki.
- (44) Według Niemiec wysokość stóp procentowych nakładanych przez niemieckie banki w tym samym okresie w odniesieniu do podobnych kredytów wahała się między 5,25–6,50 % (VR-Bank Südliche Winstrasse e.G.) a 5,40–6 % (Die Kreissparkasse Bad Dürkheim).

II.8. Czas trwania środka

- (45) Środek jednorazowy.

II.9. Powody wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego

- (46) Komisja wszczęła formalne postępowanie wyjaśniające określone w art. 108 ust. 2 TFUE, ponieważ podejrzewała, że podporządkowanie należności i odstąpienie od roszczeń mogło stanowić pomoc państwa w rozumieniu art. 107 TFUE.
- (47) Na podstawie informacji dostępnych w momencie wstępnego wszczęcia formalnego postępowania wyjaśniającego Komisja zbadała w szczególności kwestię, czy podporządkowanie należności i odstąpienie od roszczeń przeprowadzono zgodnie z „testem prywatnego wierzyciela”.
- (48) W ramach testu prywatnego wierzyciela ocenia się, czy w tych samych warunkach rynkowych wierzyciel prywatny postąpiłby lub czy postąpił tak jak wierzyciel publiczny. W omawianym przypadku w dniu 31 października 2000 r. roszczenia wierzycieli prywatnych w stosunku do GfW wynosiły łącznie 5,5 mln EUR, jednak żaden z nich nie odstąpił od swoich roszczeń. W sprawozdaniu niezależnego audytora faktycznie wykazano, że z ekonomicznego punktu widzenia podporządkowanie i odstąpienie od części swoich wierzytelności przez WAK było uzasadnione, jednak nie wyjaśniono w nim powodu, dla którego żaden z pozostałych wierzycieli nie był gotowy na odstąpienie od własnych roszczeń.
- (49) Wszczynając formalne postępowanie wyjaśniające, Komisja stwierdziła, że w czasie wszczęcia postępowania nie można było wykluczyć, że podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie WAK od roszczeń (pożyczki na rzecz GfW i spłat przyszłych odsetek od tej pożyczki) nie było zgodne z testem prywatnego wierzyciela, jako że miały one większy zakres niż było to absolutnie konieczne i były zbyt korzystne nie tylko dla GfW, ale również innych wierzycieli (w pierwszej kolejności plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi), których wierzytelności zostały uregulowane w całości.
- (50) Wszczęte formalne postępowanie wyjaśniające rozszerzono następnie na sprawę udzielenia pożyczki. W szczególności wyrażono wątpliwości w odniesieniu do kwestii, czy udzielenie pożyczki odbyło się na warunkach rynkowych (nie pobrano żadnej premii z tytułu ryzyka) i z wystarczającym zabezpieczeniem.
- (51) W ramach rozszerzenia formalnego postępowania wyjaśniającego ponownie wyrażono wątpliwość dotyczącą ewentualnej pomocy udzielonej plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi. Z informacji dostępnych w tamtym czasie zdawało się wynikać, że cena zapłacona za moszcz była wyższa od odpowiedniej ceny rynkowej, że celem transakcji nie było uzyskanie maksymalnych zysków, ale wsparcie rynku wina i moszczu oraz że bezpieczna pozycja, jaką uzyskali plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi na mocy umowy sprzedaży, była korzystniejsza od pozycji, jaką uzyskano by w normalnych okolicznościach.
- (52) Wątpliwość dotyczącą ceny podkreślono w dokumentach przedstawionych przez Niemcy po pierwszym wszczęciu postępowania, w których wykazano wahania ceny za litr wina stołowego (bez VAT) w 1999 r. w regionie Pfalz-Rheinessen od ceny minimalnej wynoszącej 0,26 EUR (październik/listopad) do 0,30 EUR (czerwiec–wrzesień), 0,35 EUR (kwiecień) i do ceny maksymalnej wynoszącej 1,10 EUR (luty, czerwiec, listopad/grudzień). Minimalna cena rynkowa, którą można było osiągnąć dla wina stołowego w czasie udzielenia pożyczki, wynosiła zatem 0,26 EUR za litr.
- (53) Średnia cena zakupu w wysokości 0,38 EUR za litr wydała się zatem wyższa od najniższej ceny rynkowej wynoszącej około 0,26 EUR za litr.

⁽⁸⁾ Dz.U. C 273 z 9.9.1997, s. 3.

⁽⁹⁾ Dz.U. C 241 z 26.8.1999, s. 9.

III. SKARGI I INFORMACJE OD OSÓB TRZECICH

- (54) Komisja otrzymała informacje, z których wynika, że powyższe odstąpienie od roszczeń zostało sfinansowane z funduszy WAK. Twierdzono, że kraj związkowy Nadrenia-Palatynat, jako organ publiczny finansujący WAK, ze względu na zmniejszony kapitał własny WAK zbadał możliwość dokonania zastrzyku kapitałowego, jednak ostatecznie tego zaniechał.
- (55) Do Komisji wpłynęła skarga dotycząca rzekomej pomocy państwa związanej z odstąpieniem od roszczeń przez WAK. Skarżący oświadczył, że GfW konkuruje w sprzedaży destylatów winnych i, wskutek przedmiotowego odstąpienia od roszczeń na korzyść tego przedsiębiorstwa, konkurenci będą mieli duże problemy ze sprzedażą ich własnych produktów. Skarżący przedstawił szereg artykułów prasowych zawierających informacje dotyczące odstąpienia od roszczeń przez WAK na korzyść GfW.
- (56) Ten sam skarżący przekazał pismo, które otrzymał z biura prokuratora w Kaiserslautern (centralnego biura ds. przestępstw gospodarczych) w odpowiedzi na pismo, które wysłał do tego biura. W piśmie z biura prokuratora w Kaiserslautern podsumowuje się informacje otrzymane od skarżącego w formie artykułów i oświadczeń prasowych oraz informuje się skarżącego, że informacje, które wpłynęły do biura, nie dają podstaw do wszczęcia dochodzenia (*strafrechtliches Ermittlungsverfahren einzuleiten*).

IV. UWAGI ZAINTERESOWANYCH STRON

- (57) W ramach formalnego postępowania wyjaśniającego do Komisji nie wpłynęły żadne uwagi.
- (58) Kolejne pisma ze strony skarżącego nadesłane po wstępnym wszczęciu postępowania nie zawierały żadnych nowych faktów lub argumentów.

V. UWAGI NIEMIEC

V.1. Element pomocy w czasie udzielenia pożyczki

- (59) Niemcy przedstawiły wyczerpujące informacje na temat warunków udzielenia GfW pożyczki przez WAK, które zawarto w opisie środka pomocy w sekcji II.
- (60) W swoich uwagach Niemcy zgadzają się, że odsetki pobierane przez WAK od GfW z tytułu przedmiotowej pożyczki były niższe od rynkowych. Niemcy uznają, że różnica między stopą rynkową a zastosowaną stopą procentową stanowi pomoc na rzecz GfW w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.
- (61) Niemcy dostarczyły również dowody na likwidację i rozwiązanie spółki GfW w dniu 1 czerwca 2005 r. Wszystkie pozostałe zapasy w pozostałych obszarach prowadzonej przez spółkę działalności zostały sprzedane. Cały dochód został przeznaczony na spłatę zadłużenia wobec WAK. W umowie z nabywcą (osobą prywatną)

uzgodniono, że wartość wszystkich pozostałych zapasów wymienionych w spisie inwentarycyjnym sporządzonym w dniu 31 grudnia 2004 r. zostanie przekazana WAK pod koniec 2005 r. Wartość ta odpowiadałaby wartości pierwotnej transakcji zakupu, wynoszącej 79 579,79 EUR. Spółka GfW została wykreślona z rejestru handlowego w 2006 r., nie pozostawiając po sobie żadnego następcy lub podmiotu prawnego, od którego można by odzyskać pomoc. Według Niemiec, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem⁽¹⁰⁾, odzyskanie pomocy jest zatem niemożliwe.

- (62) Niemcy zapewniają, że udzielenie przez GfW zwykłego, rozszerzonego lub przedłużonego zastrzeżenia własności na rzecz plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w związku ze sprzedażą moszczu było zgodne z powszechnie przyjętymi normami prowadzenia działalności. Niemcy zapewniają również, że akceptacja aktywów zabezpieczonych jako zabezpieczenia pomimo zastrzeżenia własności, co uczynił WAK w przypadku pożyczki na rzecz GfW, również jest zgodna z powszechnie przyjętymi normami prowadzenia działalności.
- (63) Ponadto Niemcy twierdzą, że na jesieni 1999 r. GfW zakupiło moszcz po cenie rynkowej, ponieważ 60 % zakupionego moszczu stanowił moszcz wysokiej jakości (o minimum 60° w skali Oechslego), a nie zwykły moszcz przeznaczony do produkcji wina stołowego, jak założono przy wszczęciu postępowania. Według Niemiec wymagania jakościowe dotyczące produkcji wina musującego są wyższe od wymagań dotyczących wina stołowego (odpowiednio minimum 60° i 44° w skali Oechslego). Pozostałe 40 % moszczu stanowiło zwykły moszcz przeznaczony do produkcji wina stołowego i zostało zakupione w celu wykorzystania korzystnych warunków wynikających z destylacji prewencyjnej.
- (64) W swoich uwagach Niemcy podkreślają, że koncepcja marketingowa w odniesieniu do 60 % zapasów polegała na zakupie dużych ilości moszczu wysokiej jakości, a następnie jego przetworzeniu na jednorodną partię wina bazowego przeznaczonego do produkcji wina musującego (*Sektgrundwein*) zgodnie z wymaganiami w zakresie jednorodności i wymaganiami jakościowymi wytwórni wina. Wino bazowe do produkcji wina musującego wymaga niskiej zawartości SO₂ i wysokiej zawartości kwasów owocowych. GfW mogło osiągnąć taki efekt, wyłączając kupując moszcz okresie jesiennej sprzedaży oraz przetwarzając samodzielnie moszcz w wino bazowe.
- (65) Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Niemcy cena podstawowa płacona na rynku wina bazowego przeznaczonego do produkcji wina musującego za litr moszczu o 60° w skali Oechslego wynosiła 0,312 EUR na litr. Za każdy dodatkowy stopień w skali Oechslego (maksymalnie do 80° w skali Oechslego) płacono 0,005 EUR za litr. Zgodnie z tą zasadą plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi zapłacono za moszcz wysokiej jakości, stanowiący 60 % zakupionego moszczu.

⁽¹⁰⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 21 marca 1990 r. w sprawie C-142/87, Belgia przeciwko Komisji (Tubemeuse), s. I-959.

(66) W tym kontekście Niemcy wskazują na odpowiedni rynek. Ich zdaniem punktem odniesienia dla wspomnianych 60 % zapasów nie może być cena rynkowa zwykłego wina stołowego, ponieważ rynkiem odpowiednim dla GfW nie jest rynek zwykłego wina stołowego, ale rynek wyższej jakości wina bazowego przeznaczonego do produkcji wina musującego. Niemcy odnoszą się również do teorii substytucyjności, zgodnie z którą dwoma produktami nie handluje się na tym samym rynku, jeżeli nie można zastąpić jednego produktu drugim, nawet jeżeli cena jednego z nich ulegnie zmianie. W omawianym przypadku szczególne wymagania w zakresie moszczu i wina bazowego przeznaczonych do produkcji wina musującego uniemożliwiają zastąpienie ich zwykłym moszczem przeznaczonym do produkcji wina stołowego lub winem stołowym, nawet jeżeli cena wina stołowego uległaby znacznemu obniżeniu. Obniżenie ceny wina stołowego nie wpłynie zatem na cenę moszczu przeznaczanego do produkcji wina musującego, ponieważ jednego produktu nie można zastąpić drugim.

(67) Zgodnie z danymi statystycznymi dotyczącymi przywozu niemieckiego związku plantatorów winorośli (Deutsche Weinbauverband) w latach 1998–2001 cena rynkowa przywożonego białego wina, które ze względu na swoją wysoką jakość nadawało się do produkcji wina musującego, wynosiła 0,38 EUR za litr, czyli była znacznie wyższa od ceny w wysokości 0,26 EUR za litr wina stołowego notowanej na rynku. W swoich uwagach Niemcy stwierdzają, że istnieją dwa oddzielne rynki: zwykłego wina stołowego i moszczu przeznaczanego do produkcji wina stołowego oraz wysokiej jakości wina bazowego i wysokiej jakości moszczu przeznaczonych do produkcji wina musującego.

(68) Według Niemiec należy zatem uznać, że odpowiednim rynkiem w przypadku wina, którego nie przekazuje się do destylacji, nie jest rynek zwykłego wina stołowego (0,26 EUR za litr), lecz rynek wysokiej jakości wina bazowego przeznaczanego do produkcji wina musującego o znacznie wyższych osiągalnych cenach (0,38 EUR za litr). Niemcy uważają zatem, że cena zapłacona za moszcz przez GfW była zgodna z ceną rynkową odpowiedniego rynku i obejmowała zwykłą marżę zysku.

(69) Ponadto GfW planowało uczestniczyć w programach UE w zakresie przechowywania i destylacji (GfW już wcześniej zaoferowało świadczenie takich usług plantatorom winorośli). W ramach programu w zakresie przechowywania płacono 0,06 EUR za litr w przypadku 20 % zapasów, które następnie należało sprzedać jako wino bazowe przeznaczone do produkcji wina musującego. W ramach programu w zakresie destylacji płacono 0,50–0,55 EUR za litr w przypadku 40 % zapasów przekazanych do destylacji.

(70) W opinii Niemiec w czasie, w którym WAK udzieliło pożyczki GfW, możliwe było uzyskanie zysków z takiej działalności. Z jednej strony GfW zamierzało wykorzystać 40 % zakupionego moszczu do destylacji prewencyjnej w grudniu 1999 r. po cenie destylatu, która jest znacznie wyższa od ceny zakupu (0,50–0,55 EUR za litr). Z drugiej strony spodziewano się, że producenci wina musującego będą skłonni oferować stosunkowo dobre ceny (0,36–0,41 EUR za litr) za duże partie jednorodnego wina bazowego o gwarantowanej jakości.

Niemcy uważają, że GfW mogło uzyskać średnie dochody ze sprzedaży w wysokości 0,44–0,46 EUR za litr, czyli znacznie powyżej średniej ceny wynoszącej 0,38 EUR za litr, płaconej plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi.

(71) Planowanie odbywało się w oparciu o następujące założenia w zakresie cen docelowych:

	Objętość	Cena za litr (w EUR)
Destylacja	40 %	0,50–0,55
Dotacja UE na przechowywanie wina/moszczu (1 rok): 0,06 EUR za litr oraz następnie sprzedaż w postaci wina bazowego przeznaczanego na wino musujące	20 %	0,435
Sprzedaż w postaci wina bazowego przeznaczanego na wino musujące	40 %	0,375

(72) Na podstawie tych założeń oczekiwano średniej ceny sprzedaży wynoszącej 0,44–0,46 EUR za litr.

(73) Powyższa prognozowana sprzedaż prowadziła do następujących obliczeń zysku:

	Cena za litr (w EUR)
Cena zakupu i przetwarzanie	0,37–0,38
Dochód ze sprzedaży wina bazowego przeznaczanego na wino musujące, z destylacji, z dotacji na przechowywanie	0,44–0,46
Oczekiwany zysk	0,06–0,09

(74) Na podstawie łącznej objętości wynoszącej około 44 mln litrów oczekiwano uzyskania łącznego zysku w wysokości między 2,64 mln EUR a około 3,96 mln EUR.

(75) Niemcy zwracają również uwagę, że wymieniona przez Komisję w decyzji o wszczęciu postępowania cena rynkowa wina stołowego (0,26 EUR za litr) jest najniższym notowaniem dla wina stołowego w listopadzie 1999 r. Pełne notowania w listopadzie 1999 r. odpowiadają cenie rynkowej wina stołowego w granicach od 0,26 EUR do 0,56 EUR za litr. Ponadto była to pełna rozpiętość cenowa w całym 1999 r. W 2000 r. rozpiętość cen mieściła się między 0,20 EUR a 0,41 EUR za litr. Niemcy podkreślają również, że 60 % moszczu zakupionego przez GfW miało średnio 81° w skali Oechslega, czyli znacznie więcej niż wymagane 44° dla wina stołowego, co przełożyło się oczywiście na cenę moszczu uiszczoną przez GfW.

V.2. Element pomocy w momencie podporządkowania wiarytelności i odstąpienia od roszczeń

(76) Według Niemiec po sporządzeniu śródrocznego sprawozdania finansowego w listopadzie 2000 r. ustalono, że spółce GfW grozi niewypłacalność. Deficyt spółki GfW wynosił wówczas około 6 mln EUR, co zostało potwierdzone przy sporządzaniu rocznego sprawozdania

finansowego za 2000 r. Deficyt został spowodowany spadkiem wartości zasobów wciąż znajdujących się w posiadaniu spółki GfW wskutek gwałtownego spadku cen rynkowych, co oznaczało, że spółka GfW mogłaby sprzedać swoje zapasy wyłącznie po cenie niższej niż początkowo przewidywana.

- (77) Zgodnie z informacjami przedstawionymi przez Niemcy w dniu 31 października 2000 r. roszczenia WAK wobec spółki GfW wynosiły ok. 10 mln EUR. Zabezpieczeniem WAK były aktywa zabezpieczone spółki GfW, których wartość wyceniono w tym samym czasie na 5,7 mln EUR. Aktywa te podlegały zastrzeżeniu własności (prostemu, rozszerzonemu lub przedłużonemu) przez plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi, które zdaniem Niemiec przyznałoby im pierwszeństwo w przypadku niewypłacalności spółki. W związku z tym, zdaniem Niemiec, w przypadku postępowania w sprawie niewypłacalności spółki GfW musiałaby uregulować płatności o wartości ok. 3,5 mln EUR na rzecz plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi zanim mogłaby zrealizować płatności na rzecz jakiegokolwiek innego wierzyciela.
- (78) Aby zlikwidować deficyt w odpowiednim terminie i uniknąć wszczęcia postępowania upadłościowego zgodnie z § 64 GmbHG a.F. i. V. m. oraz § 19 InsO, należało podjąć natychmiastowe działania.
- (79) Niemcy wskazują, że jako główny wierzyciel o słabszej pozycji pod względem zabezpieczenia WAK miał istotny interes w zapobieżeniu zbliżającej się niewypłacalności. W związku z tym WAK próbował nakłonić plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi do odstąpienia od części przysługujących im roszczeń, a w ramach umowy zawartej ze spółką GfW w dniu 4 grudnia 2000 r. wyraził zgodę na:
- podporządkowanie wierzytelności w wysokości równej wysokości deficytu po wyrażeniu przez plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi zgody na odstąpienie od 90 % pozostałych przysługujących im roszczeń,
 - odstąpienie od roszczeń w kwocie, na której podporządkowanie wyrazili zgodę, ale wyłącznie w stosownych przypadkach.
- (80) Mimo że negocjacje rozpoczęły się pomyślnie i większość plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi zgodziła się na odstąpienie od przysługujących im roszczeń, spółka GfW ostatecznie nie osiągnęła zamierzonego rezultatu wskutek podjęcia wspólnych działań przez niektórych plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi oraz ich prawników. Nie byli oni skłonni do odstąpienia od przysługujących im roszczeń z uwagi na swoją uprzywilejowaną pozycję w zakresie zabezpieczenia, wynikającą z przysługującego im rozszerzonego lub przedłużonego zastrzeżenia własności, i w konsekwencji wnieśli skargi. Skargi te zostały rozpatrzone przez sąd, który zaproponował zawarcie ugody. Zgodnie

z warunkami ugód spółka GfW miała spłacić 70 % pozostałych wierzytelności, a 30 % wierzytelności miało zostać umorzone. Sąd zdecydował również, że spółka GfW będzie musiała ponieść 80 % kosztów opłat sądowych. Inne sądy zaproponowały podobne ugody. Mając ten fakt na uwadze spółka GfW nie mogła już oczekiwać, że pozostali plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi wyrażą zgodę na odstąpienie od 90 % pozostałych przysługujących im roszczeń. Ponadto szereg plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi zadeklarowało, że w tej sytuacji będą żądali spłaty całości pozostałych 20 % roszczeń. Fakt, że 1 700 z 2 700 plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi wskazało już, że byłoby skłonnych odstąpić od części przysługujących im roszczeń, przestał mieć znaczenie, ponieważ § 305a niemieckiego prawa upadłościowego stanowi, że ugoda pozasądowa (*außergerichtliche Einigung*), zawierana aby zapobiec wszczęciu postępowania upadłościowego, nie może dojść do skutku, jeżeli przynajmniej jeden z wierzycieli zdecyduje się podjąć egzekucję po rozpoczęciu negocjacji dotyczących zawarcia takiej ugody.

- (81) W związku z tym w dniu 21 lutego 2001 r. WAK uzgodnił ze spółką GfW, że pokryje jej deficyt z 2000 r. poprzez odstąpienie od części przysługujących mu roszczeń w wysokości 5 005 441,60, że nie będzie naliczał odsetek od pozostałej części długu w okresie od dnia 1 stycznia 2001 r. do dnia 31 grudnia 2001 r. oraz że roszczenia przysługujące plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi zostaną w pełni uregulowane. Zagwarantowano zabezpieczenie należności niepodporządkowanych. Deficyt spółki GfW został zlikwidowany, uniknięto konieczności przeprowadzenia postępowania upadłościowego, a spółka GfW mogła w dalszym ciągu prowadzić działalność.
- (82) Niemcy twierdzą, że zarówno podporządkowanie wierzytelności, jak i odstąpienie od roszczeń, jest zgodne z testem prywatnego wierzyciela. W celu poparcia tego twierdzenia Niemcy powołują się na odpowiednie orzecznictwo.
- (83) Odstąpienie od części roszczeń może być wymagane w celu zwiększenia kwoty podlegającej skutecznemu zwrotowi⁽¹¹⁾. Wierzyciel prywatny działałby w taki sposób, aby ograniczyć swoje straty do minimum. Gdyby wierzytelność nie była dostatecznie zabezpieczona, zawarcie umowy w sprawie odroczenia spłaty podniosłoby szanse na spłatę bez ponoszenia strat, ponieważ dłużnik miałby możliwość przewyciężenia kryzysu i poprawy swojej sytuacji⁽¹²⁾. W wyroku w sprawie HAMS A Sąd odrzucił wcześniejszą praktykę Komisji, zgodnie z którą wymagane było, aby wierzyciele prywatni i publiczni odstępowali od roszczeń w takiej samej proporcji w stosunku do ich części długu. Sąd orzekł natomiast, że test prywatnego wierzyciela można stosować również wówczas, gdy stosunek odstąpienia nie jest równy u poszczególnych wierzycieli. Sąd podkreślił,

⁽¹¹⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 29 kwietnia 1999 r. w sprawie C-342/96 Hiszpania przeciwko Komisji, Rec. I-2459.

⁽¹²⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 22 listopada 2007 r. w sprawie C-525/04 Hiszpania przeciwko Lenzing AG, Zb.Orz. I-9947.

że decydujące znaczenie ma status wierzyciela jako posiadacza wierzytelności zabezpieczonej, wierzytelności uprzywilejowanej lub zwykłego roszczenia, tj. hierarchia zabezpieczeń przysługujących różnym wierzycielom. Sąd orzekł, że wierzyciel publiczny działa w taki sam sposób jak wierzyciel prywatny w przypadku, gdy podejmuje decyzję o odstąpieniu od części przysługujących mu roszczeń po przeprowadzeniu pogłębionej i odpowiedniej oceny w zakresie kwoty, którą byłby w stanie odzyskać, ryzyka likwidacji oraz możliwości przywrócenia rentowności przedsiębiorstwa⁽¹³⁾. Na koniec, Niemcy powołują się również na decyzję Komisji w sprawie Huty Cynku, w której Komisja stwierdziła brak korzyści i w związku z tym brak pomocy państwa w przypadku, w którym przeprowadzenie restrukturyzacji pozwoliłoby uzyskać wyższe dochody niż przeprowadzenie likwidacji⁽¹⁴⁾.

- (84) Na tej podstawie Niemcy argumentują, że biorąc pod uwagę zajmowaną przez WAK pozycję głównego wierzyciela i jego słabszą pozycję w zakresie zabezpieczenia w porównaniu z plantatorami winorośli i handlowcami prowadzącymi obrót produktami winiarskimi, zarówno podporządkowanie wierzytelności, jak i odstąpienie od roszczeń było zgodne z testem prywatnego wierzyciela i w związku z tym nie stanowiło pomocy państwa. W ramach postępowania w sprawie niewypłacalności WAK utraciłby przynajmniej taką samą, a prawdopodobnie znacznie wyższą kwotę pozostałej wierzytelności.
- (85) Tylko dzięki uniknięciu niewypłacalności spółki GfW i uregulowaniu wierzytelności plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi WAK mógł dysponować pełnymi prawami do zabezpieczenia pozostałych zasobów i mógł zabezpieczyć wyższą stopę spłaty w odniesieniu do przysługujących mu pozostałych roszczeń, niż możliwą do osiągnięcia stopę spłaty w przypadku niewypłacalności.
- (86) Zdaniem Niemiec z perspektywy *ex ante* zachowanie WAK było prawidłowe, w szczególności z uwagi na fakt, że zdołał on zabezpieczyć wyższą stopę spłaty poprzez zamianę swojej słabej pozycji w zakresie zabezpieczenia na prawo pierwszeństwa do zabezpieczenia i zapobiegł zbliżającej się niewypłacalności spółki GfW. Według Niemiec każdy bank prywatny postąpiłby w taki sam sposób w tej sytuacji.
- (87) Zdaniem władz niemieckich ocena *ex ante* ksiąg rachunkowych spółki GfW wykazałaby w przybliżeniu, że umożliwiając spółce GfW dalsze prowadzenie działalności, WAK byłby w stanie wyegzekwować kwotę w wysokości 5 112 918,81 mln EUR. Natomiast w przypadku, w którym spółka GfW stałaby się przedmiotem postępowania upadłościowego, WAK mógłby wyegzekwować kwotę w maksymalnej wysokości 2,4 mln EUR. Minimalna różnica między tymi dwiema kwotami wynosi 2,7 mln EUR.
- (88) Przedstawione informacje znajdują potwierdzenie w sprawozdaniu z dnia 3 lutego 2003 r. opracowanym na zlecenie WAK przez niezależnego biegłego rewidenta⁽¹⁵⁾,

które zostało przedłożone przez władze niemieckie. W sprawozdaniu stwierdzono, że podporządkowanie wierzytelności WAK, odstąpienie od części przysługujących mu roszczeń do wspomnianej powyżej kwoty oraz zrzeczenie się przyszłych spłat odsetek było uzasadnione z ekonomicznego punktu widzenia. Przyczyny wyciągnięcia takiego wniosku zostały przedstawione przez Niemcy, jak następuje:

- jeżeli WAK nie podporządkowałby wierzytelności i nie odstąpiłby od przysługujących mu roszczeń i spłat odsetek, spółka GfW byłaby zmuszona do ogłoszenia niewypłacalności i w konsekwencji zostałaby rozwiązana; wierzytelności WAK musiałyby zostać uregulowane w wyniku sprzedaży zapasów spółki GfW,
- w przypadku rozwiązania spółki, wartość jej zapasów uległaby zmniejszeniu. Faktyczne dochody ze sprzedaży zapasów stanowiłyby zaledwie około 50–70 % wartości księgowej. W związku z tym, uwzględniając prawa do zabezpieczenia, dochody wyniosłyby między 1,84 a 2,4 mln EUR,
- postępowania upadłościowe są kosztowne,
- niemieckie prawo upadłościowe („InsO”) przewiduje możliwość skorzystania z prawa do oddzielenia produktów objętych zastrzeżeniem własności; to, czy przepis ten można zastosować, jest jednak uzależnione od dokonania przez syndyka w postępowaniu upadłościowym wyboru między wykonaniem umowy a oddzieleniem aktywów (§ 103 InsO). Przeprowadzenie rozdziału majątku jest możliwe wyłącznie w przypadku, gdy syndyk w postępowaniu upadłościowym odmówi wykonania umowy; w takim przypadku wierzyciel może wycofać się z umowy i zażądać przeprowadzenia rozdziału majątku – przysługuje mu wówczas również prawo do rekompensaty z tytułu niedotrzymania umowy. Wpłaty zaliczkowe mogą zostać skompensowane. Ze swojej strony spółka GfW może wystąpić o odzyskanie już zrealizowanych płatności, które mogą zostać skompensowane kwotą rekompensaty z tytułu niedotrzymania umowy,
- natomiast po podporządkowaniu przez WAK części wierzytelności, spółka GfW uzyskała prawną możliwość uniknięcia postępowania upadłościowego, a po odstąpieniu przez WAK od części przysługujących mu roszczeń i spłat odsetek kwota jego pozostałych roszczeń wynosiła 5,15 mln EUR – WAK mógł liczyć na odzyskanie tej kwoty z uwagi na fakt, że spółka GfW mogła w dalszym ciągu prowadzić działalność,
- w sprawozdaniu wskazano również, że w przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego, spłata części pożyczki w wysokości 1 440 476,92 EUR przez spółkę GfW na rzecz WAK w okresie od dnia 1 listopada do dnia 31 grudnia 2000 r. mogłaby zostać zakwestionowana przez spółkę GfW na mocy przepisów dotyczących niewypłacalności. W takiej sytuacji WAK byłby zobowiązany do zwrotu tych środków.

⁽¹³⁾ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 11 lipca 2002 r. w sprawie T-152/99 HANSA przeciwko Komisji, Rec. II-3049.

⁽¹⁴⁾ Decyzja Komisji z dnia 25 września 2007 r. w sprawie pomocy państwa nr C 32/06 (ex N 179/06) wdrożonej przez Polskę na rzecz Huty Cynku Miasteczko Śląskie SA, 2008/142/WE.

⁽¹⁵⁾ Wirtschaftsprüfungsgesellschaft Falk & Co. GmbH.

- (89) Niemcy podkreślają, że przeprowadzona ocena *ex post* wskazuje, iż wariant polegający na podporządkowaniu wiarytelności i odstąpieniu od roszczeń był bardziej uzasadniony z ekonomicznego punktu widzenia, ponieważ wysokość kwoty pożyczki, która została spłacona dzięki uniknięciu niewypłacalności spółki GfW, wynosiła 4 670 517,65 EUR, i była wyższa od maksymalnej kwoty 2,4 mln EUR, która mogła zostać zabezpieczona w ramach postępowania upadłościowego.
- (90) Niemcy stwierdzają, że podporządkowanie wiarytelności i odstąpienie od roszczeń było zgodne z testem prywatnego wierzyciela oraz że w momencie podporządkowania wiarytelności i odstąpienia od roszczeń przez WAK plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi nie przyznano żadnej pomocy.

VI. OCENA POMOCY

VI.1. Wspólna organizacja rynków

- (91) Do momentu wejścia w życie rozporządzenia Rady (WE) nr 479/2008 z dnia 29 kwietnia 2008 r. w sprawie wspólnej organizacji rynku wina⁽¹⁶⁾, kwestie związane z uprawą winorośli i przetwórstwem wina były regulowane przepisami rozporządzenia (WE) nr 1493/1999. Artykuł 71 rozporządzenia (WE) nr 1493/1999 stanowi, że przepisy art. 87, 88 i 89 Traktatu (obecnie art. 107, 108 i 109 TFUE) stosuje się do produkcji i handlu produktami objętymi tym rozporządzeniem. Do dnia 31 lipca 2000 r. kwestie związane z uprawą winorośli i przetwórstwem wina były regulowane przepisami rozporządzenia (EWG) nr 822/87. Artykuł 76 rozporządzenia (EWG) nr 822/87 stanowi, że art. 92, 93 i 94 Traktatu (obecnie art. 107, 108 i 109 TFUE) stosuje się do produkcji i handlu produktami wymienionymi w art. 1 rozporządzenia. W związku z tym przedmiotowe środki należy zbadać w świetle zasad pomocy państwa.

VI.2. Istnienie pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE

- (92) Zgodnie z art. 107 ust. 1 TFUE wszelką pomoc przyznaną przez państwo członkowskie lub przy użyciu zasobów państwowych w jakiegokolwiek formie, która zakłóca lub grozi zakłóceniem konkurencji poprzez sprzyjanie niektórym przedsiębiorstwom lub produkcji niektórych towarów, uznaje się za bezprawną w zakresie, w jakim wpływa na wymianę handlową między państwami członkowskimi.
- (93) WAK jest przedsiębiorstwem prawa publicznego i jest częściowo finansowany ze środków państwa federalnego Nadrenii-Palatynatu, a częściowo za pośrednictwem opłat parafiskalnych. Środek jest zatem finansowany przy użyciu zasobów państwowych.
- (94) Przyznana przedsiębiorstwu pomoc wywiera wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi, jeżeli przedsiębiorstwo to prowadzi działalność na

rynku otwartym na handel wewnątrzunijny⁽¹⁷⁾. Produkty rolne są przedmiotem ożywionego handlu wewnątrzunijnego. W związku z tym przedmiotowa pomoc może wywrzeć wpływ na wymianę handlową między państwami członkowskimi⁽¹⁸⁾.

- (95) Trybunał orzekł, że aby ustalić, czy środek państwowy stanowi pomoc w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, należy również ustalić, czy przedsiębiorstwo będące jego beneficjentem odnosi korzyść gospodarczą, której nie odniosłoby w normalnych warunkach rynkowych⁽¹⁹⁾, lub czy środek umożliwił temu przedsiębiorstwu uniknięcie poniesienia kosztów, które musiałoby ono w normalnych warunkach pokryć z własnych zasobów finansowych⁽²⁰⁾. Byłoby to również wystarczające do wskazania możliwości zakłócenia konkurencji⁽²¹⁾.

VI.2.1. Istnienie pomocy na rzecz spółki *Gesellschaft für Weinabsatz (GfW)*

VI.2.1.a. Udzielenie pożyczki przez WAK

- (96) Jesienią 1999 r. WAK udzielił pożyczki w wysokości 15 302 696,25 EUR. W okresie obowiązywania pożyczki wobec spółki GfW zastosowano stopę procentową w wysokości między 3,28 a 5,25 %. Nie naliczono żadnej premii z tytułu ryzyka. W omawianym okresie wysokość referencyjnej stopy procentowej dla Niemiec wynosiła między 5,23 % a 6,33 %.
- (97) Niemcy zgadzają się z opinią Komisji, że pożyczka nie została przyznana na warunkach rynkowych. Gdyby pożyczka została przyznana na warunkach rynkowych, zastosowano by wyższą stopę bazową oraz powiększono by ją o kwotę premii z tytułu ryzyka z uwagi na ograniczony zakres zabezpieczenia ustanowionego w odniesieniu do pożyczki.

- (98) Można zatem stwierdzić, że pożyczka przyznana na rzecz spółki GfW zawierała element pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE, ponieważ spółka GfW odniosła korzyść gospodarczą, której nie mogłaby uzyskać w normalnych warunkach rynkowych. Element pomocy oblicza się jako różnicę między wysokością zastosowanej stopy procentowej a wysokością referencyjnej stopy procentowej, powiększoną o odpowiednią premię z tytułu ryzyka.

(99) Ewentualne przeniesienie pomocy na następców prawnych

- (17) Zob. w szczególności wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 13 lipca 1988 r. w sprawie C-102/87 Francja przeciwko Komisji, Rec. 4067.
- (18) Wielkość niemieckiego wewnątrzunijnego handlu na rynku wina wynosiła 10 364 600 litrów (przywóz) i 1 881 900 litrów (wywóz) w 1999 r. Dane dotyczące Nadrenii-Palatynatu nie są dostępne. (Źródło: Federalny Urząd Statystyczny).
- (19) Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 11 lipca 1996 r. w sprawie C-39/94 SFEI i in., Rec. I-3547, pkt 60.
- (20) Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 14 lutego 1990 r. w sprawie C-301/87 Francja przeciwko Komisji, Rec. I-307, pkt 41.
- (21) Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z dnia 17 września 1980 r. w sprawie C-730/79 Philip Morris przeciwko Komisji, Rec. 2671.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. L 148 z 6.6.2008, s. 1.

(100) Według Niemiec, spółka GfW została zlikwidowana i rozwiązana w dniu 1 czerwca 2005 r. Wszystkie pozostałe zapasy w ramach pozostałych obszarów prowadzonej przez spółkę działalności zostały sprzedane. Cały dochód został przeznaczony na spłatę zadłużenia wobec WAK. W umowie z nabywcą (osobą prywatną) uzgodniono, że wartość wszystkich pozostałych zapasów wymienionych w spisie inwentaryzacyjnym sporządzonym w dniu 31 grudnia 2004 r. zostanie przekazana WAK pod koniec 2005 r. Wartość ta odpowiadałaby wartości pierwotnej transakcji zakupu, wynoszącej 79 579,79 EUR. Spółka GfW została wykreślona z rejestru handlowego w 2006 r., nie pozostawiając po sobie żadnego następcy lub podmiotu prawnego, od którego można by odzyskać pomoc. Według Niemiec, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem⁽²²⁾, odzyskanie pomocy jest zatem niemożliwe.

(101) Ponieważ pozostałe aktywa GfW zostały sprzedane, ich nabywca mógł odnieść potencjalną korzyść z pomocy przyznanej na rzecz GfW. Jednak z uwagi na fakt, że pierwotna cena nabycia i cena rynkowa uległa gwałtownemu obniżeniu na przestrzeni ostatnich lat, oczywiście jest, że zapłacona przez nabywcę cena była co najmniej równa cenie rynkowej. W związku z tym Komisja stwierdza, że nabywcy pozostałych zasobów spółki GfW nie przekazano żadnego środka pomocy. Jednocześnie spółka GfW przestała istnieć i w związku z tym nie istnieje żadna pomoc, która mogłaby podlegać odzyskaniu.

VI.2.1.b. Podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie od roszczeń przez WAK

(102) Do celów podporządkowania wierzytelności oraz odstąpienia od roszczeń i od spłaty odsetek wykorzystano finansowanie z zasobów własnych WAK oraz w ramach odpowiedniej pożyczki zaciągniętej przez WAK, tj. wykorzystano finansowanie, które należy uznać za finansowanie przy użyciu zasobów państwowych.

(103) Aby ustalić, czy podporządkowanie wierzytelności oraz odstąpienie od roszczeń i od spłaty odsetek stanowią pomoc państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE na rzecz GfW, należy ustalić, czy spółka GfW odnosi korzyść gospodarczą, której nie odniosłaby w normalnych warunkach rynkowych, lub czy przedmiotowy środek umożliwił GfW uniknięcie konieczności poniesienia kosztów, które spółka ta w normalnych warunkach musiałaby pokryć z własnych zasobów finansowych. Oceny takiej należy dokonać na podstawie testu prywatnego wierzyciela. W ramach testu prywatnego wierzyciela ocenia się, czy w tych samych warunkach rynkowych wierzyciel prywatny postąpiłby lub czy postąpił tak jak wierzyciel publiczny.

(104) Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem może być wymagane odstąpienie od części roszczenia w celu zwiększenia kwoty podlegającej skutecznemu zwrotowi. Wierzyciel prywatny działałby w taki sposób, aby ograniczyć swoje straty do minimum⁽²³⁾. Gdyby wierzytelność nie była dostatecznie zabezpieczona, zawarcie umowy w sprawie odroczenia spłaty podniosłoby szanse na spłatę bez ponoszenia strat, ponieważ dłużnik miałby

możliwość przewyciężenia kryzysu i poprawy swojej sytuacji⁽²⁴⁾.

(105) W orzeczeniu w sprawie HAMSA⁽²⁵⁾ Sąd odrzucił wcześniejszą praktykę Komisji, zgodnie z którą wymagano, aby wierzyciele prywatni i publiczni odstępowali od roszczeń w takiej samej proporcji w stosunku do ich części długu. Trybunał orzekł natomiast, że test prywatnego wierzyciela można stosować również wówczas, gdy stosunek odstąpienia nie jest równy u poszczególnych wierzycieli. Punkty 168 i 169 wspomnianego wyroku mają następujące brzmienie:

„(168) Gdy przedsiębiorstwo stojące w obliczu poważnego pogorszenia się jego sytuacji finansowej proponuje porozumienie lub serię porozumień, których przedmiotem jest uregulowanie długów u wierzycieli w celu poprawienia jego sytuacji oraz uniknięcia likwidacji, każdy z wierzycieli musi wybrać pomiędzy kwotą oferowaną mu w ramach proponowanego porozumienia, z jednej strony, a kwotą, którą według swoich szacunków powinien odzyskać po ewentualnej likwidacji przedsiębiorstwa, z drugiej strony. Na jego wybór ma wpływ szereg czynników, takich jak: status wierzyciela jako posiadacza wierzytelności zabezpieczonej, wierzytelności uprzywilejowanej lub zwykłego roszczenia, charakter i zakres wszelkich zabezpieczeń, jakie może posiadać, jego ocena szans na przywrócenie rentowności przedsiębiorstwa oraz kwota, jaką otrzymałby w przypadku likwidacji. Gdyby okazało się, na przykład, że w przypadku likwidacji przedsiębiorstwa cena faktycznej sprzedaży aktywów wystarczy jedynie na spłatę kredytu hipotecznego i wierzytelności uprzywilejowanych, roszczenia zwykłe byłyby bezwartościowe. W takim przypadku zgoda wierzyciela posiadającego roszczenia zwykłe na odstąpienie od większości z tych roszczeń nie stanowiłaby faktycznie wyrzeczenia.

(169) W związku z tym jeśli nie są dostępne informacje na temat czynników determinujących odpowiednie wartości związane z możliwościami wyboru oferowanymi wierzycielom, widoczny brak proporcjonalności pomiędzy kwotami odpisanymi przez różnych wierzycieli sam w sobie nie rozstrzyga o motywach wyrażenia przez nich zgody na zaproponowane umorzenie długu”.

(106) Ponadto w sprawie HAMSA⁽²⁶⁾ Sąd orzekł, że wierzyciel publiczny działa w charakterze wierzyciela prywatnego, gdy podejmuje decyzję o odstąpieniu od części wierzytelności, po dokonaniu szeroko zakrojonej i uzasadnionej oceny dotyczącej kwoty możliwej do odzyskania, ryzyka likwidacji i szansy na przywrócenie rentowności przedsiębiorstwa. W decyzji w sprawie Huty Cynku⁽²⁷⁾ Komisja uznała, że nie można mówić o korzyściach i w konsekwencji o pomocy państwa w przypadku, w którym restrukturyzacja przyniosłaby większe wpływy pieniężne niż likwidacja.

⁽²²⁾ Zob. przypis 10.

⁽²³⁾ Zob. przypis 11.

⁽²⁴⁾ Zob. przypis 12.

⁽²⁵⁾ Zob. przypis 13.

⁽²⁶⁾ Zob. przypis 13.

⁽²⁷⁾ Zob. przypis 14.

- (107) Biorąc pod uwagę orzecznictwo zacytowane powyżej, przy dokonywaniu oceny, czy wierzyciel prywatny postąpiłby lub postąpił tak samo jak WAK, należy przeanalizować możliwości wyboru, jakie miał WAK kiedy uznano, że GfW grozi niewypłacalność oraz ewentualne skutki ekonomiczne związane z tymi możliwościami. W ramach kolejnego kroku konieczne jest również przeprowadzenie takiej samej analizy w odniesieniu do plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi, a następnie dokonanie oceny, czy sytuację, w jakiej znalazł się WAK, można porównać z działaniami plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi i ocenić na tej podstawie.
- (108) Po otrzymaniu informacji o tym, że GfW grozi niewypłacalność, WAK miał do wyboru dwie możliwości. Mógł umożliwić wszczęcie postępowania upadłościowego lub spróbować temu zapobiec, zawierając z GfW porozumienie umożliwiające spółce dalsze prowadzenie działalności handlowej. Na podstawie informacji przedstawionych przez Niemcy i potwierdzonych sprawozdaniem z dnia 3 lutego 2003 r. sporządzonym przez niezależnego audytora (zob. motyw 88) skutki ekonomiczne podjęcia tych dwóch decyzji według Niemiec są następujące. W przypadku postępowania upadłościowego WAK mógł *ex ante* oczekiwać, że odzyska co najwyżej około 2,4 mln EUR swoich wierzytelności. W przypadku podpisania przez WAK porozumienia z GfW, przewidującego odstąpienie od części roszczeń i tym samym umożliwiającego GfW dalsze prowadzenie działalności handlowej, WAK mógł *ex ante* oczekiwać, że odzyska około 5,1 mln EUR ze swoich roszczeń. Daje to różnicę w wysokości 2,7 mln EUR, wskazującą na to, że korzystniejsze byłoby zapewnienie GfW możliwości uniknięcia postępowania upadłościowego. To, czy plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi planowali zrobić to samo, miało tylko niewielki wpływ na kalkulacje dotyczące odzyskania roszczeń, ale nie zmieniło wyniku porównania skutków zastosowania tych dwóch możliwości.
- (109) Zawarta w sprawozdaniu szacunkowa stopa odzysku w przypadku niewypłacalności, dająca zwrot w wysokości 2,4 mln, została obliczona w oparciu o przyjęte przez Niemcy założenie, że wierzytelności plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w wysokości 4,4 mln EUR musiałyby być uregulowane przed uregulowaniem wierzytelności WAK. Według Komisji Europejskiej zgodnie z niemieckim prawem upadłościowym przed uregulowaniem długów WAK występowała konieczność spłacenia długu wyłącznie wobec plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi z zastrzeżeniem własności. Pozostałe długi miałyby taki sam status jak dług WAK. Z obliczeń własnych Komisji Europejskiej wynika jednak, że nawet gdyby wierzytelności WAK oraz plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi miały taki sam status, fundusz WAK mógłby oczekiwać, że odzyska co najwyżej 4,7 mln EUR w przypadku niewypłacalności (biorąc pod uwagę maksymalną całkowitą kwotę spłaty wynoszącą 6,8 mln EUR w przypadku niewypłacalności oraz że WAK i plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi otrzymali spłatę proporcjonalną do należności – odpowiednio w wysokości 10 mln EUR i 4,4 mln EUR). W związku z tym można *ex ante* uznać, że wyborem najkorzystniejszym z punktu widzenia WAK było zapewnienie GfW możliwości uniknięcia niewypłacalności.
- (110) Z drugiej strony, obliczenia w przypadku plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi były zupełnie inne. Po pierwsze, podmioty te otrzymały już 80 % płatności za dostarczone towary. Po drugie, zgodnie z ofertą GfW miałyby otrzymać zwrot w wysokości jedynie 10 % z 20 % pozostałych należności. W praktyce oznaczało to, że w przypadku podpisania porozumienia otrzymałyby jedynie dodatkowe 2 % z uzgodnionej ceny zakupu. Stanowi to zdecydowanie mniej w porównaniu z kwotą roszczeń, której podmioty te mogły oczekiwać w przypadku wszczęcia postępowania upadłościowego, niezależnie od statusu ich zabezpieczenia (proste, rozszerzone lub przedłużone zastrzeżenie własności). Średnio mogłyby one oczekiwać, że otrzymają 48 % z pozostałych roszczeń (2,1 mln EUR z łącznej kwoty wierzytelności wynoszącej 4,4 mln EUR). Nie dziwi więc fakt, że niektórzy z plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi odrzucili ofertę GfW. Po trzecie musiało być oczywiste, że odstąpienie od części roszczeń i niedopuszczenie do niewypłacalności leżałoby w interesie WAK, nawet gdyby plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi nie postąpili tak samo, co również umożliwiłoby plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi odzyskanie większej części pozostałych wierzytelności niż proponowane 10 %. Po czwarte szereg z tych podmiotów wniosło już sprawę do sądu przeciwko GfW i sprawę tę wygrało, czego konsekwencją było nałożenie na GfW obowiązku uregulowania 80 % pozostałych wierzytelności.
- (111) Można uznać, że mimo iż plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi oraz WAK byli wierzycielami GfW, możliwości wyboru i wyniki dokonania tego wyboru były dla WAK oraz dla plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi tak różne, że nie można ich porównywać. Fakt, że plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi podjęli decyzję o nieodstąpieniu od swoich roszczeń, nie powinien mieć negatywnego wpływu na ocenę, czy fundusz WAK działał zgodnie z kryteriami testu prywatnego wierzyciela.
- (112) Porównując różne możliwości przysługujące WAK, Komisja stwierdza, że częściowe podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie od roszczeń z dnia 4 grudnia 2000 r. i z dnia 21 lutego 2001 r. o łącznej wartości 5 005 441,60 EUR oraz odstąpienie od spłaty odsetek od dnia 31 grudnia 2000 r. było najkorzystniejszym wyborem dla WAK i tym samym jest zgodne z kryteriami testu prywatnego wierzyciela. Podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie od roszczeń wiążą się z odroczeniem spłaty długu, co jest korzystniejsze z punktu widzenia wierzyciela niż likwidacja. Zgodnie z utrwalonym orzecznictwem⁽²⁸⁾ wierzyciel publiczny zbilansuje

⁽²⁸⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 29 kwietnia 1999 w sprawie Hiszpania przeciwko Komisji, C-342/96, Rec. I-2459, pkt 46; wyrok Trybunału Sprawiedliwości z 29 czerwca 1999 w sprawie DMT, C-256/97, Rec. I-3913, pkt 24; wyrok Sądu Pierwszej Instancji z 11 lipca 2002 r. w sprawie HANSA przeciwko Komisji, T-152/99, Rec. II-3049, pkt 168.

korzyść wynikającą z otrzymania proponowanej kwoty w ramach planu restrukturyzacji oraz z otrzymania kwoty, którą mógłby odzyskać w przypadku likwidacji przedsiębiorstwa. W związku z tym spółka GfW nie odniosła żadnej korzyści, której nie odniosłaby w normalnych warunkach rynkowych, co oznacza, że w wyniku decyzji WAK o podporządkowaniu części wierzytelności i odstąpieniu od części roszczeń w stosunku do GfW nie przyznano pomocy państwa.

- (113) W momencie rozpoczęcia postępowania wyrażono wątpliwość, czy WAK utrzymywał najniższy możliwy poziom podporządkowania należności i odstąpienia od roszczeń. Jednakże zgodnie z uwagami Niemiec WAK odstąpił od części swoich roszczeń potrzebnych do pokrycia deficytu GfW za 2000 r., co zgodnie z niemieckimi przepisami dotyczącymi niewypłacalności (zob. motyw 25) było niezbędne w celu uniknięcia postępowania upadłościowego i umożliwienia GfW dalszego prowadzenia działalności handlowej. W pierwszej umowie zawartej pomiędzy GfW a WAK (podpisanej w dniu 4 grudnia 2000 r.) WAK zawarł – w celu uniknięcia niewypłacalności GfW – porozumienie z GfW dotyczące podporządkowania wierzytelności o wysokości równej defycytowi GfW po tym, jak plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi wyrazili zgodę na odstąpienie od 90 % swoich pozostałych roszczeń oraz, w stosownych przypadkach, odstąpienie od kwoty wierzytelności, którą zgodzili się podporządkować (zob. motywy 79 i 80). Odstąpienie było większe niż pierwotnie zakładano, ponieważ pomimo podjętych przez WAK i GfW wysiłków mających na celu przekonanie plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi, by przekazali swoją część na wparcie dla GfW w celu uniknięcia przez nią niewypłacalności (zob. motywy 79 i 80 uwag Niemiec) – plantatorzy i handlowcy postanowili nie odstąpić od żadnych swoich roszczeń z przyczyn podanych w motywie 110 powyżej. Jak wspomniano w motywie 108, podjęta przez plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi decyzja o tym, by nie odstępować od części ich pozostałych roszczeń, miała ograniczony wpływ na ocenę ekonomiczną WAK i nie zmieniła wyniku tej oceny, w której stwierdzono, że dla WAK rozwiązaniem preferencyjnym z ekonomicznego punktu widzenia jest umożliwienie GfW uniknięcia postępowania upadłościowego.

- (114) Komisja może zatem stwierdzić, że częściowe podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie od roszczeń przez WAK było dla WAK najbardziej korzystną opcją, tak więc działanie to jest zgodne z testem prywatnego wierzyciela i nie może zostać uznane za pomoc państwa dla GfW w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

VI.2.2. Istnienie pomocy dla plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi

- (115) Na etapie wszczęcia oraz rozszerzenia formalnego postępowania wyjaśniającego podniesiono kwestie potencjalnego wystąpienia pomocy dla plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi. Po pierwsze, pozycja w zakresie zabezpieczenia,

którą plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi uzyskali dzięki GfW w momencie dokonywania zakupu, wydawała się względnie silna i powstały wątpliwości, czy uzyskana pozycja w zakresie zabezpieczenia była rzeczywiście zgodna z normalną praktyką biznesową. Po drugie, cena uiszczona za zakupiony moszcz została uznana za cenę wyższą niż cena rynkowa. Po trzecie, zakwestionowano podjętą przez plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi decyzję o tym, by nie odstępować od żadnych roszczeń w momencie, gdy spółce GfW groziła niewypłacalność, jak również decyzję WAK o tym, by podporządkować część swoich wierzytelności, a następnie odstąpić od części roszczeń mimo, iż plantatorzy winorośli i handlowcy prowadzący obrót produktami winiarskimi zdecydowali, że nie odstąpią od 90 % swoich pozostałych roszczeń (20 % wartości zapasów).

VI.2.2.a. W momencie zakupu moszczu – uzyskanie pozycji w zakresie zabezpieczenia

- (116) Niemcy zapewniły w swoich uwagach, że proste, rozszerzone lub przedłużone zastrzeżenie własności przez różnych plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w związku z zakupem moszczu było zgodne z normalną praktyką biznesową. Oznacza to, że chociaż fakt ten dał plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi – szczególnie tym, którzy posiadali przedłużone zastrzeżenie własności – względnie silną pozycję w zakresie zabezpieczenia, działanie takie było zgodne z normalną praktyką biznesową i nie dawało pozycji silniejszej niż w przypadku, gdyby zawarli oni porozumienia z prywatnym nabywcą.
- (117) Komisja odnosi się do zaleceń⁽²⁹⁾ przedłożonych niemieckim organom ds. konkurencji (*Bundeskartellamt*) przez Federację Niemieckich Wytwórni i Detalicznych Sprzedawców Win (*Trewir*), Federację Niemieckich Podmiotów Handlu Winami (*Moguncja*) oraz Niemieckie Stowarzyszenie Plantatorów Winorośli (*Bonn*) (*der Bundesverband der Deutschen Weinkellereien und des Wein-fachhandels e.V., Trier, der Bundesverband der Deutschen Weinkommissionäre e.V., Mainz* oraz *der Deutsche Weinbauverband e.V., Bonn*) zgodnie z § 22 ust. 3 pkt 2 ustawy w sprawie ograniczeń konkurencji (*des Gesetzes gegen Wettbewerbsbeschränkungen*)⁽³⁰⁾. Pierwszą wersję zaleceń zarejestrowano w 1990 r., a obecną w 2005 r. W zaleceniach wskazano jasno, że w przypadku, kiedy pełna cena nabycia nie zostanie uiszczona w momencie przekazania towaru, sprzedający powinien zachować zastrzeżenie własności do momentu uiszczenia całości kwoty. Pozycje w zakresie zabezpieczenia uzyskane w tym przypadku przez plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi dawały różne poziomy zabezpieczenia. Tylko podmioty posiadające przedłużone zastrzeżenie własności miały w pełni

⁽²⁹⁾ http://www.doerr-weinkommission.de/fileadmin/user_upload/agb_doerr.pdf

⁽³⁰⁾ http://www.bundeskartellamt.de/wDeutsch/download/pdf/Merkblaetter/Merkblaetter_deutsch/Konditionenempfehlungen0509.pdf

zabezpieczoną płatność. Oznacza to, że pozycja plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w zakresie bezpieczeństwa była zazwyczaj słabsza niż sugerowana we wspomnianych powyżej zaleceniach. Komisja przyjmuje zatem – w odniesieniu do zaleceń i faktycznej pozycji przyznanej w zakresie zabezpieczenia – zapewnienia Niemiec, że normalną praktyką biznesową jest zapewnianie pozycji w zakresie bezpieczeństwa w taki sposób, jak w odniesieniu do plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w tym przypadku i że zapewniona pozycja w zakresie bezpieczeństwa nie była silniejsza niż w przypadku zwykłej umowy pomiędzy dwoma podmiotami prywatnymi, tak więc nie stanowi pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

VI.2.2.b. W momencie zakupu moszczu – cena uiszczona za zakupiony moszcz

- (118) Wszczynając postępowanie, twierdzono, że cena płacona przez GfW za zakupiony moszcz była wyższa od ceny rynkowej. W charakterze ceny rynkowej wykorzystano cenę wina stołowego, a cena podana jako cena odniesienia wyniosła 0,26 EUR za litr. Niemcy zawarły w swoich uwagach istotne informacje na temat strategii biznesowej GfW, które pokazują, że rynek zwykłego wina stołowego nie jest rynkiem właściwym i że GfW stosowała trojką strategię. Po pierwsze, kupowała moszcz przeznaczony do produkcji wina stołowego, który wykorzystywała do uczestnictwa w unijnym programie destylacji (40 % zapasów). Po drugie, kupowała moszcz wysokiej jakości w celu odsprzedania go na rynku wysokiej jakości wina bazowego, wykorzystywanego do produkcji wina musującego (60 % zapasów). Po trzecie, włączyła do unijnego programu składowania 20 % zapasów, zanim zostały one sprzedane na potrzeby produkcji wina musującego. Przy sprawdzaniu, czy dwa produkty należą do tego samego rynku, Komisja korzysta z *obwieszczenia Komisji w sprawie definicji rynku właściwego do celów wspólnotowego prawa konkurencji* ⁽³¹⁾. Zgodnie z pkt 7 obwieszczenia „właściwy rynek asortymentowy składa się z wszystkich tych produktów i/lub usług, które uważane są za zamienne lub za substytuty przez konsumenta, ze względu na właściwości produktów, ich ceny i ich zamierzone stosowanie”.
- (119) Rynek moszczu zakupionego w celu wykorzystania programu destylacyjnego UE to oczywiście rynek zwykłego wina stołowego. Jednakże odpowiednią ceną musi być cena wina przekazanego do destylacji.
- (120) Tak samo jak inne środki interwencji na rynkach rolnych prewencyjna destylacja wina zgodnie z art. 38 rozporządzenia (EWG) nr 822/87 ma na celu zlikwidowanie nadmiaru podaży na rynku wina, dlatego też cena związana z taką dobrowolną destylacją musi być wystarczająco wysoka, by stanowiła zachętę dla producentów do sprzedawania wina do destylacji. Rzeczywista roczna

cena dla środka interwencji w postaci destylacji została ustalona przez Radę na poziomie 65 % tzw. ceny orientacyjnej.

- (121) Sama cena orientacyjna ustalana była przez Radę raz w roku i określana wyraźnie na takim poziomie, by stanowiła wsparcie dla rynku. Aby miała ona takie działanie, musi być odpowiednio wysoka. W rozporządzenie Rady (WE) nr 1676/1999 z dnia 19 lipca 1999 r. określającym cenę orientacyjną wina na rok winiarski 1999/2000 ⁽³²⁾ poziom tej ceny określono w odniesieniu do różnych kategorii wina. Cenę kategorii AII (białe wino stołowe odmian szczepu Sylvaner lub Müller-Thurgau) ustalono na poziomie 82,81 EUR za hektolitr, zaś kategorii AIII (białe wino stołowe odmian szczepu Riesling) na poziomie 94,57 EUR za hektolitr. Zgodnie z załącznikiem III rozporządzenia Rady (WE) nr 1681/1999 z dnia 26 lipca 1999 r. określającego ceny skupu, środki pomocy i niektóre inne kwoty mające zastosowanie w roku winiarskim 1999/2000 do środków interwencyjnych w sektorze wina ⁽³³⁾ dokładna kwota wypłacana za destylację zależała od zawartości alkoholu w dostarczonym winie, ponieważ cena za destylację prewencyjną (65 % ceny orientacyjnej) była obliczana przez Komisję w tamtym roku nie za hektolitr, ale za zawartość alkoholu w hektolitrze.
- (122) Głównym zadaniem Komisji w odniesieniu do procesu destylacji wina było dokonanie oceny rzeczywistej sytuacji na rynku i odpowiednie określenie ilości dopuszczonych do destylacji prewencyjnej każdego roku w każdym państwie członkowskim. Rozporządzeniem Komisji (WE) nr 2367/1999 z dnia 5 listopada 1999 r. wprowadzającym destylację prewencyjną, określoną w art. 38 rozporządzenia Rady (EWG) nr 822/87 ⁽³⁴⁾ na rok winiarski 1999/2000 przydzielono na rynek niemiecki 148 000 hektolitrów. W rozporządzeniu Komisji (WE) nr 546/2000 z dnia 14 marca 2000 r. ⁽³⁵⁾ zmieniającym rozporządzenie (WE) nr 2367/1999 ilość tę zwiększono do 468 000 hektolitrów. W rozporządzeniu (WE) nr 2367/1999 ograniczono ilość wina przekazanego do destylacji do 40 % produkcji. Zgodnie z danymi rejestrowanymi przez Komisję producenci niemieccy destylowali w ramach tego systemu około 400 000 hektolitrów wina.
- (123) Według Niemiec cena, którą zapłacono za wino przekazane do destylacji wyniosła 0,50–0,55 EUR za litr. Uwzględniając przedstawioną powyżej metodę obliczeń, Komisja uważa, że cena podana przez Niemcy jest realistyczna.
- (124) Komisja stwierdza, że w efekcie interwencji rynkowej UE w odniesieniu do znacznej części wina powstały dwa odrębne rynki. Na jednym z nich cenę odniesienia stanowiła cena, którą zapłacono za wino przekazane do destylacji, w tym przypadku 0,50–0,55 EUR za litr, a na drugim ceną odniesienia była cena rynkowa. Cena 0,26 EUR za litr, którą podano w decyzji o wszczęciu postępowania, nie może zatem być uznana za odpowiednią cenę odniesienia dla moszczu zakupionego z zamiarem przekazania do destylacji.

⁽³²⁾ Dz.U. L 199 z 30.7.1999, s. 7.

⁽³³⁾ Dz.U. L 199 z 30.7.1999, s. 15.

⁽³⁴⁾ Dz.U. L 283 z 6.11.1999, s. 10.

⁽³⁵⁾ Dz.U. L 67 z 15.3.2000, s. 7.

⁽³¹⁾ Dz.U. C 372 z 9.12.1997, s. 5.

- (125) Aby ustalić, jaki był odpowiedni rynek dla moszczu zakupionego w celu jego przetworzenia na wino bazowe do produkcji wina musującego, należy w pierwszej kolejności określić, czy istnieją odrębne rynki dla wina oraz czy moszcz zakupiony przez GfW jest produktem należącym do tego samego rynku co wino stołowe. Konieczne będzie również ustalenie, czy wino wyższej jakości mogło uzyskać wyższe ceny. Komisja w swoich statystykach podaje zawsze różne ceny w zależności od jakości wina. Zdaniem wewnętrznych ekspertów Komisji ds. wina cena wina nie jest taka sama w przypadku każdej partii, a w dostępnych statystykach dotyczących wina podawane są tylko średnie ceny win różnej jakości. Rzeczywista cena zależy od kilku elementów. Najważniejszymi z nich są: jakość, leżakowanie, reputacja, popyt oraz zawartość alkoholu w stopniach Oechsle. Stopień Oechsle wskazuje dojrzałość winogron oraz ich zawartość cukru. Jest on istotny, ponieważ decyduje o końcowej naturalnej zawartości alkoholu w winie. Według Deutsches Weininstitut (niemiecki instytut wina) produkcja wina musującego (*sekt wein*) wymaga wina bazowego o wysokiej zawartości alkoholu ⁽³⁶⁾.
- (126) Jest to zgodne z twierdzeniem Niemiec, że jeżeli końcowym produktem ma być wino musujące, stopień Oechsle w moszczu musi być wyższy niż w przypadku wina stołowego oraz że konieczne było uiszczenie dodatkowej opłaty za moszcz o wyższym stopniu Oechsle. W związku z tym Komisja przyjmuje argumenty Niemiec, że istnieją odrębne rynki oraz że cena moszczu do produkcji wina musującego musiała być rzeczywiście wyższa niż cena moszczu do produkcji wina stołowego. W rezultacie Komisja uznaje również, że cena, którą GfW zapłaciła w momencie zakupu, nie może być porównywana z ceną wina stołowego wynoszącą 0,26 EUR za litr, jak to uczyniono w ramach decyzji o wszczęciu postępowania.
- (127) Niemcy przedstawiły dodatkowe informacje dotyczące osiągalnej ceny na odpowiednim rynku, jakim jest rynek dla wysokiej jakości moszczu przeznaczonego do produkcji wina musującego. Zgodnie z tymi informacjami podstawowa cena jednego litra moszczu o 60° Oechsle na rynku wina bazowego do produkcji wina musującego wynosiła 0,312 EUR. Za każdy dodatkowy stopień w skali Oechslego (maksymalnie do 80° w skali Oechslego) płacono 0,005 EUR za litr. Zgodnie z tą zasadą plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi zapłacono za moszcz wysokiej jakości, stanowiący 60 % zakupionego moszczu. Poza tym według przedstawionych przez Niemcy statystyk niemieckiego stowarzyszenia plantatorów winorośli (Deutsche Weinbauverband) dotyczących przywozu w latach 1998–2001 cena rynkowa białego wina przywożonego luzem, które ze względu na wysoką jakość nadaje się do produkcji wina musującego, wynosiła 0,38 EUR za litr.
- (128) Komisja jest skłonna przyjąć argumenty Niemiec dotyczące odpowiedniej ceny rynkowej w wysokości około
- 0,38 EUR za litr, opierając się na uzyskanych od wewnętrznych ekspertów ds. wina informacjach na temat sposobu ustalania ceny wina, przedstawionych powyżej informacjach otrzymanych od Deutsches Weininstitut oraz obliczeniach zysku zawartych w planie operacyjnym GfW.
- (129) Z przedstawionego przez Niemcy planu operacyjnego spółki GfW wynika, że w momencie zakupu moszczu spółka GfW spodziewała się, że będzie mogła przeznaczyć 40 % zapasów na destylację prewencyjną w cenie 0,50–0,55 EUR za litr, sprzedać 60 % zapasów po cenie 0,375 EUR za litr, a w odniesieniu do 20 % zapasów spółka oczekiwała, że otrzyma dodatkową dotację unijną z tytułu przechowywania wina w wysokości 0,06 EUR za litr, a następnie sprzeda wino po cenie 0,375 EUR za litr. Ogólnie spółka GfW oczekiwała, że sprzeda swoje zapasy po średniej cenie 0,44–0,46 EUR i osiągnie zysk w wysokości 0,06–0,09 EUR za litr. Zapewniłoby to łączny zysk w wysokości 2,64–3,96 mln EUR.
- (130) W 1999 r. spółka GfW przekazała 40 % swoich zapasów do destylacji prewencyjnej i uzyskała cenę 0,50–0,55 EUR za litr. W świetle spadku cen na rynku wina pod koniec 1999 r. – którego spółka GfW się nie spodziewała, biorąc pod uwagę wyższe ceny w poprzednim roku – GfW zdecydowała się nie sprzedawać bazowego wina w tym roku, tylko przechować je i sprzedać w 2000 r. lub, w przypadku gdyby ceny na rynku pozostały niskie, skorzystać z drugiej tury destylacji prewencyjnej. Decyzja ta opierała się na założeniu, że destylacja prewencyjna będzie kontynuowana. Na mocy nowego rozporządzenia (WE) nr 1493/1999 w sprawie wspólnej organizacji rynku wina zniesiono jednak destylację prewencyjną. W zamian wprowadzono możliwość dobrowolnej destylacji na potrzeby zaopatrzenia rynku alkoholu spożywczego. Nowo wprowadzony środek w postaci destylacji w sytuacji kryzysowej może być stosowany wyłącznie w wyjątkowych przypadkach zakłóceń na rynku. W motywie 35 rozporządzenia (WE) nr 1493/1999 wyraźnie mówi się o wyeliminowaniu systemu destylacji jako sztucznego ujęcia dla nadwyżek. Nowe rozporządzenie weszło w życie w dniu 31 lipca 2000 r.
- (131) Dla spółki GfW oznaczało to, że destylacja w roku winiarskim 2000/01 była znacznie mniej korzystna niż w poprzednich latach. W przypadku destylacji na potrzeby dostaw na rynek alkoholu spożywczego można było uzyskać zaledwie połowę średniej ceny 0,50–0,55 EUR za litr, którą uzyskiwano wcześniej.
- (132) W opinii Niemiec w momencie, w którym spółka GfW podjęła decyzję o przechowaniu wina, nie można było przewidzieć tej zmiany. Z drugiej strony Komisja jest przekonana, że można ją było przewidzieć. Nowa wspólna organizacja rynku wina wyraźnie zakładała wyeliminowanie systemu destylacji. W momencie podjęcia decyzji o przeprowadzeniu drugiej tury destylacji spółka GfW musiała być świadoma tego, że w drugiej połowie 2000 r. i później destylacja nie będzie ratunkiem przed spadkami cen na rynku wina.

⁽³⁶⁾ http://www.deutscheweine.de/jcc/Internet-EN/nav/0f2/0f207d71-9ffe-401e-76cd-461d7937a2&sel_uCon=02a235d6-994d-7017-288b-5952196117f5&uTem=0e3307d7-19ff-e401-e76c-d461d7937a2.

(133) Argumenty dotyczące tego, czy spółka GfW powinna była wiedzieć o zmianie rozporządzenia, są jednak nieistotne. W momencie zakupu plan operacyjny, na podstawie którego należy oceniać zachowanie spółki jako inwestora prywatnego, uwzględniał tylko pierwszą turę destylacji prewencyjnej, która odbyła się, a spółka GfW uzyskała cenę 0,50–0,55 EUR za litr. Plan ten nie uwzględniał drugiej tury destylacji prewencyjnej i w związku z tym oczekiwany zysk z tego tytułu nie był uwzględniany w rachunku całkowitego zysku w momencie zakupu. Nie był to element planu operacyjnego i chociaż nie ma wątpliwości co do tego, że decyzja spółki GfW o przeprowadzeniu drugiej tury destylacji w momencie spadku cen była błędna, nie można jej uznać za pomoc państwa na rzecz plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w momencie zakupu.

(134) Na podstawie powyższych argumentów Komisja stwierdza, że GfW zapłaciła cenę rynkową za moszcz zakupiony jesienią 1999 r. oraz że w związku z tym plantatorom winorośli i handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi nie udzielono pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

VI.2.2.c. W momencie podporządkowania należności i odstąpienia WAK od roszczeń

(135) W motywie 114 stwierdzono, że podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie WAK od roszczeń nastąpiło dla własnej korzyści tego funduszu, odbyło się zgodnie z zasadami testu prywatnego wierzyciela i w związku z tym spółka GfW nie otrzymała żadnej pomocy państwa. Fakt, iż decyzja WAK faworyzowała plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi, nie miał żadnego znaczenia, ponieważ nie była to intencja WAK, a jedynie konsekwencja próby odzyskania w maksymalnym stopniu funduszy własnych.

(136) Komisja stwierdza, że podporządkowując wierzytelności i odstępując od roszczeń, WAK nie przyznał plantatorom winorośli ani handlowcom prowadzącym obrót produktami winiarskimi żadnej pomocy państwa w rozumieniu art. 107 ust. 1 TFUE.

VI.3. Klasyfikacja pomocy jako pomocy niezgodnej z prawem

(137) Ponieważ element pomocy zawarty w pożyczce udzielonej spółce GfW przez WAK przyznano i wypłacono bez uprzedniego powiadomienia Komisji, jest on niezgodny z prawem w rozumieniu art. 1 lit. f) rozporządzenia Rady (WE) nr 659/1999 z dnia 22 marca 1999 r. ustanawiającego szczegółowe zasady stosowania art. 93 Traktatu WE ⁽³⁷⁾.

VI.4. Wyłączenia określone w art. 107 ust. Traktatu WE dotyczące pożyczki na rzecz GfW

(138) Należy zatem zbadać, czy ma zastosowanie jedno z wyłączeń dotyczących zakazu stosowania pomocy państwa na podstawie art. 107 ust. 1 TFUE.

(139) Z obecnego punktu widzenia wyłączenia określone w art. 107 ust. 2 oraz ust. 3 lit. a), b) i d) nie mają zastosowania, ponieważ przedmiotowa pomoc państwa nie stanowi:

— pomocy przeznaczonej na sprzyjanie rozwojowi gospodarczemu regionów, w których poziom życia jest nienormalnie niski lub regionów, w których istnieje poważny stan niedostatecznego zatrudnienia, ani

— pomocy przeznaczonej na wspieranie realizacji ważnych projektów stanowiących przedmiot wspólnego europejskiego zainteresowania lub mającej na celu zaradzenie poważnym zaburzeniom w gospodarce państwa członkowskiego, ani

— pomocy przeznaczonej na wspieranie kultury i zachowanie dziedzictwa kulturowego, o ile nie zmienia warunków wymiany handlowej i konkurencji w Unii w zakresie sprzecznym ze wspólnym interesem.

(140) Jedyne wyłączenie, które ewentualnie mogłoby mieć zastosowanie, wynika z art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE.

(141) W momencie przyznania pomocy pomoc na rzecz producentów surowców oceniono bezpośrednio w kontekście art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE. Zgodnie z praktyką stosowaną w tamtym czasie pomoc na potrzeby inwestycji, kredytów, sektora bydła, organizacji producentów, reklamy i promocji, odszkodowania z tytułu szkód spowodowanych chorobami, składek ubezpieczeniowych i pomoc techniczna mogły zostać uznane za zgodne ze wspólnym rynkiem po spełnieniu określonych warunków. Żadna z wymienionych form pomocy zgodnej z rynkiem wewnętrznym nie może jednak być wykorzystana do celów wyłączenia przedmiotowej pomocy.

(142) Dodatkowo w celu przedstawienia wyczerpującej analizy Komisja zbadała, czy w niniejszej sprawie nie mają zastosowania wytyczne dotyczące pomocy państwa w celu ratowania i restrukturyzacji zagrożonych przedsiębiorstw. Pierwszym warunkiem, aby przedsiębiorstwo mogło skorzystać z pomocy na ratowanie i restrukturyzację, jest uznanie go za przedsiębiorstwo zagrożone w rozumieniu wytycznych dotyczących pomocy państwa w celu na rzecz wspomaganie i restrukturyzacji przedsiębiorstw przeżywających trudności ⁽³⁸⁾. Z informacji znajdujących się w posiadaniu Komisji nie wynika, że przedsiębiorstwo było w trudnej sytuacji w rozumieniu wyżej wspomnianych wytycznych w momencie przyznania pomocy. Spółka znalazła się w trudnej sytuacji dopiero rok później w efekcie gwałtownych spadków na rynku.

⁽³⁷⁾ Dz.U. L 83 z 27.3.1999, s. 1.

⁽³⁸⁾ Dz.U. C 288 z 9.10.1999, s. 2.

(143) W każdym razie Komisja pragnie zwrócić uwagę na fakt, iż zainteresowane państwo członkowskie musi wywiązać się ze spoczywającego na nim obowiązku współpracy z Komisją, zapewniając wszystkie elementy wymagane do tego, aby Komisja mogła sprawdzić, czy spełniono wszystkie warunki odstępstwa, o które wnioskuje to państwo⁽³⁹⁾. Niemcy nie przedstawiły wystarczających informacji umożliwiających Komisji dokonanie oceny danych w świetle tych wytycznych. Niemcy nie przedstawiły również żadnych dokumentów umożliwiających Komisji dokonanie oceny pomocy w świetle innych form pomocy zgodnej ze wspólnym rynkiem, o których mowa w motywie 126, pomimo informacji przedstawionych przez Komisję w pkt 44 decyzji o wszczęciu postępowania wyjaśniającego.

(144) Środki pomocy, których zgodność ze wspólnym rynkiem ma zostać oceniona bezpośrednio na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE, muszą zostać ocenione w sposób restrykcyjny. Należy wyraźnie wykazać, że pozytywne skutki środka pomocy przeważają nad ewentualnymi negatywnymi skutkami pomocy w kontekście konkurencji i należytego funkcjonowania rynku wewnętrznego. Nie uznaje się jednostronnych środków pomocy państwa, których celem jest po prostu poprawa sytuacji finansowej producentów, a które w żadnym stopniu nie przyczyniają się do rozwoju sektora, za spełniające te kryteria i w związku z tym stanowią one pomoc operacyjną niezgodną z rynkiem wewnętrznym.

(145) Ze wskazanych powyżej powodów pomoc przyznana GfW jako element pożyczki nie spełnia warunków żadnego możliwego wyłączenia z przepisów art. 107 ust. 3. Stanowi ona zatem pomoc niezgodną z rynkiem wewnętrznym.

(146) Żadne inne wyłączenia na podstawie art. 107 ust. 3 lit. c) TFUE nie mają zastosowania.

VII. WNIOSKI

(147) Ze wskazanych wyżej powodów Komisja stwierdza, że pożyczka udzielona GfW nie może zostać uznana za zgodną z rynkiem wewnętrznym. Komisja stwierdza również, że Niemcy wdrożyły ten środek niezgodnie z prawem.

(148) W związku z powyższym Komisja stwierdza, że późniejsze podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie od roszczeń, a także przyszła spłata odsetek nie stanowią pomocy państwa na rzecz GfW ani na rzecz plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi.

(149) Ze wskazanych wyżej powodów Komisja stwierdza, że moszcz zakupiono po cenach rynkowych i zgodnie ze wspólnymi normami prowadzenia działalności, a zatem

nie była to pomoc państwa na rzecz plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi.

(150) Jeżeli pomoc przyznana niezgodnie z prawem zostanie uznana za niezgodną z rynkiem wewnętrznym, naturalną konsekwencją tego stwierdzenia jest zażądanie jej zwrotu tak, aby – na ile to możliwe – przywrócić pozycję konkurencyjną istniejącą przed przyznaniem pomocy.

(151) Ponieważ nie ma żadnego następcy prawnego spółki GfW, zgodnie z utrwalonym orzecznictwem zwrot pomocy nie jest możliwy⁽⁴⁰⁾,

PRZYJMUJE NINIEJSZĄ DECYZJĘ:

Artykuł 1

Pomoc państwa, stanowiąca różnicę między stopą procentową naliczoną z tytułu pożyczki na rzecz GfW a rynkową stopą procentową plus premia z tytułu ryzyka, należną z tytułu tej pożyczki, która została w sposób niezgodny z prawem i z naruszeniem art. 108 ust. 3 TFUE przyznana przez Niemcy na rzecz *Gesellschaft für Weinabsatz Pfalz GmbH*, jest niezgodna z rynkiem wewnętrznym.

Artykuł 2

Podporządkowanie wierzytelności i odstąpienie od roszczeń przez WAK nie stanowi pomocy na rzecz GfW ani plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 3

Zakup moszczu przez GfW w 1999 r. nie stanowi pomocy na rzecz plantatorów winorośli i handlowców prowadzących obrót produktami winiarskimi w rozumieniu art. 107 ust. 1 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej.

Artykuł 4

Niemcy nie są zobowiązane do odzyskania pomocy, o której mowa w art. 1, od beneficjenta, ponieważ jest on niewypłacalny i zakończył działalność, jak również wykreślono go z rejestru handlowego i nie ma żadnego następcy prawnego.

Artykuł 5

Niniejsza decyzja skierowana jest do Republiki Federalnej Niemiec.

Sporządzono w Brukseli dnia 29 czerwca 2011 r.

W imieniu Komisji

Dacian CIOLOȘ

Członek Komisji

⁽³⁹⁾ Wyrok Sądu Pierwszej Instancji z dnia 15 czerwca 2005 r. w sprawie Regione autonoma della Sardegna przeciwko Komisji, T-171/02, Zb.Orz. II-2123, pkt 129.

⁽⁴⁰⁾ Wyrok Trybunału Sprawiedliwości Wspólnot Europejskich z dnia 2 lipca 2002 r., Komisja przeciwko Hiszpanii (Magesfa), C 499/99, Rec. I-6031.